Posamezna številka 8 dinarjev

Poštnina plačana v gotovini

ZASAVSKI vestnik

Izdaja Okrajni odbor Socialistične zveze delovnih ljudi v Trbovljah — Urejuje in odgovarja uredniški odbor — Odgovorni urednik: Stane Šuštar — Tiska Mariborska tiskarna v Mariboru — Naslov uredništva in uprave: „Zasavski vestnik" Trbovlje I. uprava rudnika — Telefon št. 54 — Račun pri podružnici Narodne banke v Trbovljah štev 614-„T"-146.— List izhaja vsako sredo — Letna naročnina 300 din, polletna 150 din, četrtletna 75 din, mesečna 25 din — Posamezna številka 8 din — Rokopisi morajo biti v uredništvu najkasnejše vsak petek dopoldne in se ne vračajo

LETO VI., ŠTEV. 18 49

TRBOVLJE, 9. DECEMBRA 1953

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZASAVJA

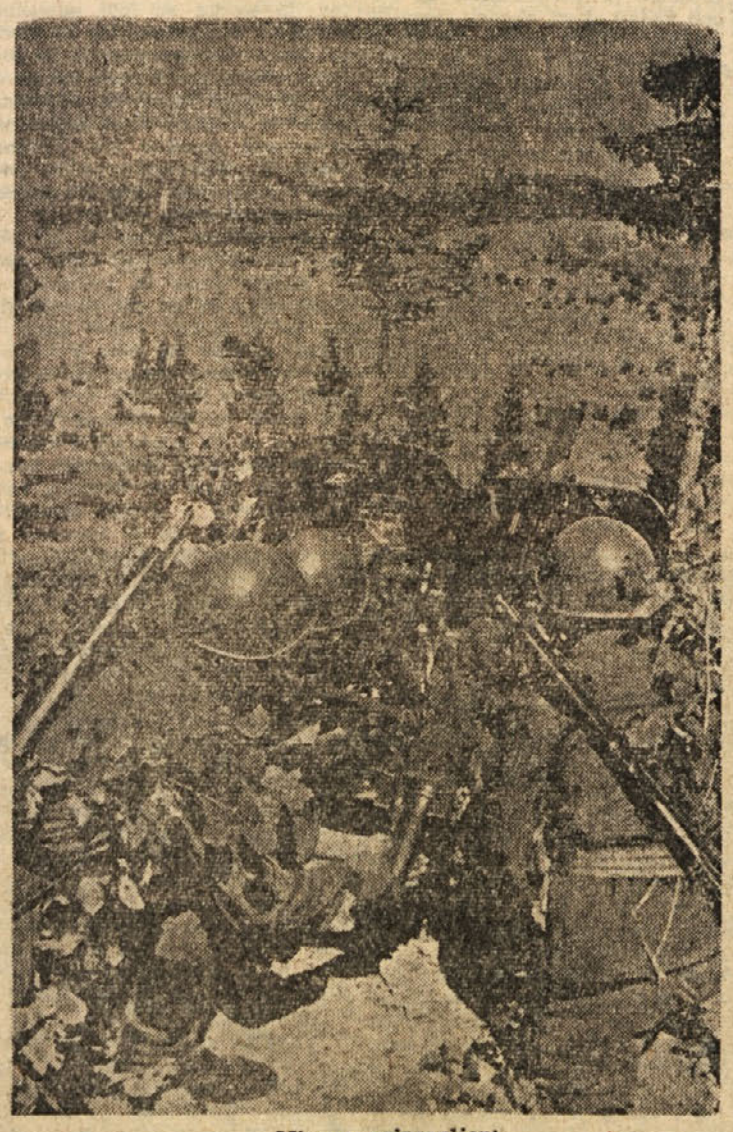

Mi smo pripravljeni

Pred letnimi zbori mladinskih organizacij

Spet bo minilo leto in bliža se čas, ko bodo vsa naša društva in organizacije polagale obračun svojega dela. Med njimi je tudi naša mladinska organizacija. Mnoge naše mladinske organizacije bodo ponosno gledale nazaj v preteklo leto in se veselile uspehov in delavnosti, ki jo je mladina pokazala na vseh področjih našega družbenega življenja.

Politična razgibanost nam bo pripomogla, da bodo letošnje mladinske konference uspešnejše, kot so bile dosedanje. Zato je potrebno, da že sedaj začnemo s sestanki, na katerih se bomo pogovorili o vseh pripravah za letno konferenco. Posebno pažnjo posvetimo vsebini konference, poročilu in programu za prihodnje leto in izbiri novega vodstva. To je posebno važno za uspešno delo mladine. Izberimo takšne mladince in mladinke, ki so delavni in ki jih ima mladina rada. Pustimo da si mladina sama izbere tako vodstvo, kot si ga želi in ki bo res delalo na tem, da bo mladina aktivna na vseh področjih našega življenja. Na teh konferencah bomo seveda izvolili poleg vodstva organizacije tudi delegate za okrajne skupščine, ki bodo meseca januarja.

Dobre priprave so že polovica uspeha naših letnih konferenc, ki naj bodo zlasti odraz pripravljenosti za nadaljnjo gradnjo in obrambo naše socialistične Jugoslavije.

Na V. kongresu LMS v Mariboru je bilo precej govora o tem, v koliki meri šola kot eden izmed najvažnejših družbenih činiteljev prispeva k oblikovanju moralnih in političnih vrlin, koliko šola mlade ljudi usposablja za življenje in aktivno delo pri graditvi socialistične družbe. Od šole je v precejšnji meri odvisno, kakšni bodo bodoči graditelji socialistične družbe. Na naših šolah je danes še mnogo nerešenih problemov, ki slabijo uspeh in ugled šole, ki vplivajo tudi na to, da te ustanove v današnji družbeni stvarnosti ne ustrezajo povsem svoji nalogi. Poleg objektivnih težav zavira uspešno delo šole še vrsta raznih drugih slabosti, ki jih bo treba pri predvideni reformi šolstva in pri nadaljnjem izpopolnjevanju njegovega delovanja odpraviti. S stališča mladine, ki se zaveda, da ji mora šola dati predvsem neko določeno znanje, da se bo mladina v življenju pravilno orientirala in vključila v tok socialistične graditve, pa je potrebna temeljita revizija celotnega šolskega sistema in vseh učnih načrtov. Pri novih učnih načrtih je treba predvsem razbremeniti dijaka, upoštevati njegovo umsko in telesno sposobnost. Učne načrte je treba reducirati, vendar tako, da bodo dali dijakom potrebno znanje, s katerim bodo mogli kritično oceniti in razumeti današnjo stvarnost in se usposobiti za njeno nadaljnje razvijanje. Na naših gimnazijah je preveč abstraktnega učenja, preveč formalizma in podobnega. Dijak prečestokrat ni prepričan o tem, kar sliši in kar pripoveduje. Tudi na strokovnih šolah je treba učne načrte razbremeniti snovi, ki ni toliko povezana z bodočim poklicnim delom in jih v večji meri povezati s konkretnimi družbenimi potrebami. Tudi glede umetnostne vzgoje daje šola premalo precej premalo. V bodočem programu bi bilo treba to vsekakor upoštevati. Prav tako je s telesno vzgojo na naših šolah. Treba je organizirati mesečno po enkrat športni dan. Treba je spremeniti tudi vsebino telesnovzgojnih ur in skrbeti za to da bo imel ta pouk bolj pisano vsebino.

Uspešno delo na šoli je pa v veliki večini odvisno od kadra,

(Nadaljevanje na 3. strani)

Listina o narodnem priznanju predsedniku republike Titu

Zvezni izvršni svet izreka v imenu Zvezne ljudske skupščine FLRJ izpovedujoč misli in želje jugoslovanskih narodov ob desetletnici ljudske revolucije in desetletnici ustanovitve jugoslovanske socialistične države, priznanje Josipu Brozu-Titu, maršalu Jugoslavije, v čigar osebnosti so najpopolneje prišli do izraza junaštvo, zavest in zanos delavskega razreda in delovnega ljudstva v boju za socializem in demokracijo, in ki je vse svoje sile, misli in čustva prispeval k uresničenju enakopravne skupnosti jugoslovanskih narodov in k izgradnji demokratične države, za izbojevanje in očuvanje neodvisnosti in svobode jugoslovanskih narodov ter za boljše življenje delovnih ljudi.

Izdano v mestu Jajcu, 29. XI. 1953.

ZVEZNI IZVRŠNI SVET

Pomemben jubilej trboveljske godbe

V soboto smo imeli v Trbovljah slavnosten koncert, ki ga je priredila trboveljska delavska godba ob svoji 50-letnici obstoja, istočasno pa je obhajal 25-letnico tov. Tone Hudarin kot kapelnik te godbe. V drugem delu je nastopila tudi mladinska godba, ki je obhajala obletnico svojega obstoja, najstarejša godbenika tov. Anton Herman in Matevž Fiere pa sta hkrati obhajalo 50-letnico, odkar sodelujeta pri tej godbi. Torej kar pet jubilejev hkrati.

Ni naš namen, da bi se pomudili pri zgodovini trboveljske godbe in težavah, ki jih je prešla v bivših kapitalističnih časih, spomnili pa bi se radi, da sta bila ustanovitelja godbe France Rinaldo, rud. kovač in tedanji upravitelj Delavskega doma, ter Majdič, oče našega znanega planinskega delavca.

Ob napolnjeni dvorani je godba predvajala dela, ki so bila visoko kvalitetna, težak spored pa so izvedli brezhibno. Kot posebnost lahko omenimo, da je sodelovalo pri koncertu 14 klarinetov, kar je vsekakor redkost pri amaterski godbi. Pri koncertu sta sodelovala tudi njena bivša člana, ki sta danes nepomembna godbena delavca tov. Gunzek in Tržan.

Po prvem delu so izrekli čestitke godbi krajevne kulturne organizacije, v imenu LP Slovenije jim je čestital tov. Liška, čestitke pa jim je izrekla tudi delegacija godbe JLA in miličniške godbe.

Po drugem delu, ki ga je izvedla mladinska godba, sta odigrali obe godbi venček partizanskih napevov, s čimer sta zaključili koncert. Mislimo, da ni mnogo krajev v naši domovini, ki bi se lahko ponašali z dvema tako kvalitetnima godbama, od katerih predstavlja ena pravzaprav podmladek druge.

Tone Hudarin že 25 let vodi Delavsko godbo na pihala

Vsem čestitkam se pridružuje tudi trboveljsko prebivalstvo z željo, da bi nas obe godbi še dolgo s tako kvaliteto zastopali ne samo po naši domovini, temveč tudi izven naših meja.

Visoka odlikovanja ob Dnevu republike

Ob Dnevu republike je bila letos odlikovana vrsta najzaslužnejših borcev naše države z najvišjim odlikovanjem **Narodnega heroja** in z **Redom narodne osvoboditve.**

Odlikovanci z Redom Narodnega heroja: z ukazom predsednika republike je bilo odlikovanih za junaštva v borbi proti narodnim sovražnikom in za zasluge v narodnoosvobodilni borbi z Redom Narodnega heroja 167 borcev in političnih delavcev, med katerimi so tudi borci iz naših revirjev.

Z Redom Narodnega heroja je bil odlikovan neomajni borec za pravice delavskega razreda **tovariš Miha Marinko,** predsednik Izvršnega sveta LRS in republiški poslanec mesta Trbovlje.

Prav tako je prejela to najvišje odlikovanje revolucionarna borka v naših revirjih ter poslanec okraja Trbovlje za Zvezno skupščino **tovarišica Lidija Šentjurčeva.**

To najvišje priznanje pa je bilo podeljeno tudi prvoborcu iz Trbovelj tovarišu **Antonu Vratanarju-Antonescu,** ki je bil takoj leta 1941 v partizanih ter se junaško boril proti okupatorju. Danes je tovariš Antonescu podpolkovnik JLA (o njegovih junaških podvigih pripoveduje pravkar izišla knjiga **»Jeklena pest«,** ki jo je izdal Glavni odbor ZB NOV Slovenije, spisal jo je pa Jože Stok-Korotan).

Med borci, ki so zaslužili to visoko odlikovanje, je tudi litijski rojak, general JLA **tovariš Franc Poglajen.**

To častno odlikovanje je predsednik republike podelil nadalje borcu iz Trbovelj, **tovarišu Lojzetu Hohkrautu,** ki je padel leta 1942 na Cvetežu pod Sv. goro. Enako odlikovanje je bilo priznano trboveljskemu rojaku **tovarišu Fricu Keršiču-Galu,** ki je častno padel za domovino in svoj narod. — **Tovariš Jožko Menih-Rajko** doma iz Hrastnika, ki je takoj po izbruhu vojne odšel v partizane in častno padel kot komandant slavnega Pohorskega bataljona. Tudi ta mož je med odlikovanci Reda Narodnega heroja. — **Večna jim slava!**

MIHA MARINKO NA SEJI OKRAJNEGA KOMITEJA ZK V TRBOVLJAH

V petek, 4. decembra, je bila v Trbovljah seja Okrajnega komiteja ZK, katere se je udeležil tudi sekretar CK ZKS in republiški poslanec, tovariš Miha Marinko.

Na seji so obravnavali volitve 22. novembra v zvezno in republiško skupščino ter volitve v zbore proizvajalcev. Razprava o tem je ugotovila, da so volitve v okraju Trbovlje na splošno dobro izpadle razen v krajih Dole pri Litiji in v Polšniku, čemur pa je krivo prešibko politično delo na tem predelu okraja. Na splošno je bilo na tem sestanku ugotovljeno, da so rezultati volitev v okraju Trbovlje, ki so najboljši v Sloveniji, plod temeljitih političnih predpriprav pred volitvami, ki so se vršile po okraju z drobnimi in večjimi sestanki ter zborovanji, s predavanji, prirejanjem filmskih predstav na ozki trak, z raznimi poučnimi tečaji in podobno. — Tov. Miha Marinko je ob tej priložnosti poudaril, da je okraj Trbovlje volitve dobro opravil, vendar je opozoril na nekatere bistvene napake, ki jih bo treba odpraviti.

Ob 35. obletnici smrti našega velikega

IVANA CANKARJA,

ki jo bomo praznovali v petek 11. decembra 1953:

O DOMOVINA, ko te je Bog ustvaril, te je blagoslovil z obema rokama in je rekel: »Tod bodo živeli veseli ljudje!« Skopo je meril lepoto, ko jo je trosil po zemlji od vzhoda do zahoda; šel je mimo silnih pokrajin, pa se ni ozrl nanje — puste leže tam, strmé proti nebu s slepimi očmi in prosijo milosti. Nazadnje mu je ostalo polno perišče lepote; razsul jo je na vse štiri strani, od štajerskih goric do strme tržaške obale ter od Triglava do Gorjancev in je rekel:

»VESELI LJUDJE BODO ŽIVELI TOD; PESEM BO NJIH JEZIK IN NJIH PESEM BO VRISKANJE!«

Kakor je rekel, tako se je zgodilo. Božja setev je pognala kal in je rodila — vzrasla so nebesa pod Triglavom. Oko, ki jih ugleda, obstrmi pred tem čudom božjim, srce vztrepeče od same sladkosti, zakaj gore in poljane oznanjajo, da je Bog ustvaril paradiž za domovino veselemu rodu, blagoslovljenemu pred vsemi drugimi. Vse, kakor je rekel, se je zgodilo; bogatejši so pač drugi jeziki; pravijo tudi, da so milozvočnejši in bolj pripravni za vsakdanjo rabo — ali slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja. Iz zemlje same zveni kakor velikonočno potrkavanje in zvezde pojó, kadar se na svoji svetli poti ustavijo ter se ozro na čudežno deželo pod seboj.

VESELA DOMOVINA, POZDRAVLJENA IZ VESELEGA SRCA!

(Ivan Cankar, »Kurent«)

Velik odmev jugoslovanske pobude

Jugoslovanska vlada predlaga Italiji obojestranski umik čet z jugoslovansko-italijanske meje — V Trstu pozdravljajo ta korak — Ugoden odmev tudi v Londonu in Washingtonu — Nekateri italijanski časniki so pozabljivi . . .

Na pobudo jugoslovanske vlade je italijanski vladni predsednik Pella v soboto sprejel jugoslovanskega poslanika doktorja Gregoriča in se z njim menil o ureditvi razmer na jugoslovansko-italijanski meji, posebno o možnostih, da se z meja umaknejo čete obeh držav. Uradno poročilo o razgovoru pravi: »V razgovoru smo proučili možnosti, da bi uredili stanje na jugoslovansko-italijanski meji v zvezi s predlogi o obojestranskem umiku čet. Ugotovili smo, da se obe vladi strinjata glede potrebe o koraku, ki bi ga bilo treba v tem smislu čimprej pričeti in v kratkem zaključiti.«

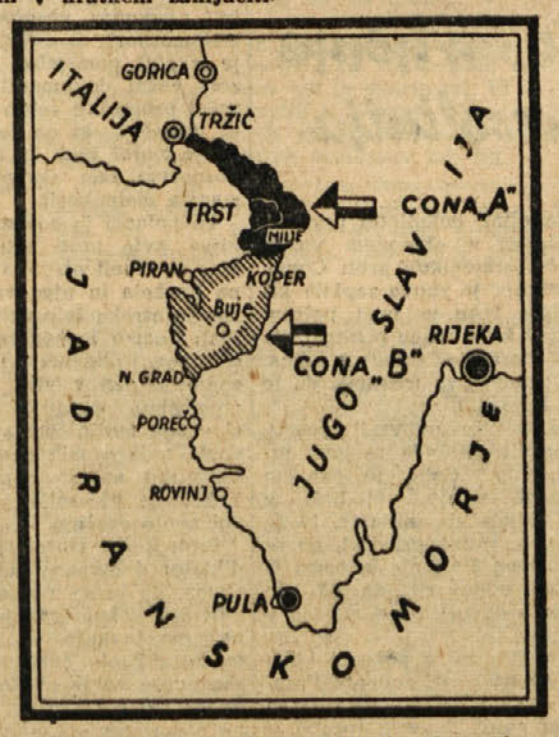

Skorajda vsi politični krogi v Trstu so z zadovoljstvom sprejeli jugoslovansko pobudo. Predsednik Osvobodilne fronte za STO Štoka je dopisniku Tanjuga dejal, da Slovenci niso bili nikoli za vojno, ker zelo dobro vedo, kaj prinese. Vendar je potrebno najti v tržaškem vprašanju takšen izhod, ki ustreza obema deželama in težnjam prebivalstva cone »A«, ker je na tem najbolj zainteresirano in najbolj prizadeto.

Podobne izjave so dali tudi predstavniki Fronte neodvisnosti in Tržaškega bloka. Protianeksionistični tisk s »Primorskim dnevnikom« na čelu je dal jugoslovanski spodbudi primeren poudarek. Zanimivo je, da celo krajevni iredentistični časniki niso mogli prikriti velikega odmeva, ki ga je sprožila jugoslovanska pobuda v Rimu. Omenimo naj, da so italijansko-jugoslovanske razgovore pozdravili britanski in ameriški uradni krogi kot znamenje za poravnavo, ki hkrati zmanjšuje tudi precejšnjo napetost na mejah.

Italijanski tisk v glavnem sodi, da jugoslovanski pobudi o skupnem umiku čet z obeh strani meja lahko sledé tudi dejanja, temu pa popuščanje napetosti. V nekaterih časnikih, n. pr. v »Giornale d'Italia«, pa pozabljajo, da so na mejo najprej prišle italijanske čete z očitnim namenom, da z vojaškim pritiskom dosežejo jugoslovansko popuščanje v tržaškem vprašanju. Pišejo namreč tako, kakor da bi se zgodilo narobe.

Praznik delovnega kolektiva „Tesar" v Šmartnem pri Litiji

Prejšnjo nedeljo je slavil delovni kolektiv mizarskega obrata »Tesar« iz Šmartna pri Litiji pomemben praznik: razvil je svojo sindikalno zastavo. To slavje so tesarjevci združili s kulturnim programom in drugimi slovestnostmi. Podjetje »Tesar« je med večjimi delovnimi kolektivi v Zasavju, zato je prav, da ga ob tej priliki predstavimo in prikažemo naši javnosti, ker o njem v časopisju sicer bolj poredko čujemo.

Borbene korenine že pred vojno

Proletarska in sindikalna zavest se je porodila v delovnem kolektivu današnjega »Tesarja«, pred vojno Izgorškovega mizarskega obrata, že leta 1935, v času, ko je bil v Celju zgodovinski izlet slovenskih delavcev. Prav celjski izlet je dal pobudo, da so se začeli organizirati šmarski napredni delavci in nameščenci že v dobi, ko so nasilni režimi dušili razredno zavest. Iskra upornega duha, zažgana ob celjski bakli, ni ugasnila po znanih reakcionarnih merah predvojne Jugoslavije, ki je zaradi mogočnih manifestacij v Celju začela dušiti razgibano proletarsko dejavnost. Prav zato pa je II. svetovna vojna našla na braniku domovine tudi šmarske mizarje. V narodnoosvobodilni vojni je darovalo 7 članov tedanjega mizarskega kolektiva svoja življenja na oltar naše skupnosti. Imena padlih tovarišev so vdolbena v spomenik pred delavnicami »Tesarja«. Spomenik je lesen in izdelan na povsem izviren način.

Ob letošnjem delovnem prazniku se bodo zbrali člani sedanjega kolektiva pred spomenikom in počastili spomin padlih žrtev s komemorativno proslavo.

Obrat v Šmartnem je v sestavu republiškega podjetja „Tesar"

Po osvoboditvi je bilo nekdanje Izgorškovo mizarsko podjetje podržavljeno in vključeno v sestav republiškega podjetja »Tesar«, ki ima centralo v Ljubljani v Parmovi ulici št. 45. Podjetje Tesar ima v Ljubljani več delavnic, tako mizarstvo s parno žago — polnojarmenikom v Parmovi ulici; v Linhartovi ulici je tesarski obrat s parno žago in polnojarmenikom. Razen teh dveh lesnoindustrijskih podjetij v Ljubljani obstoji na sedežu centrale še tretje podjetje, in sicer posebna kovinska delavnica, ki izdeluje vijake za tesarske izdelke in ostale obratu in izdelkom potrebne kovinske predmete. Izven sedeža centrale pa deluje še četrti obrat in sicer mizarstvo v Šmartnem pri Litiji.

Živahna gospodarska dejavnost „Tesarja"

Mizarski obrat »Tesarja« v Šmartnem pri Litiji je urejen moderno z vsemi potrebnimi mehaničnimi pripomočki, kar dviga delovno storilnost. Prav v zadnjem času je ta obrat obogatil svoj strojni park ter so podjetje modernizirali tudi v higienskem pogledu. Tako so namestili sesalce za prah, s katerimi so dvignili zdravstveno sanitarno osnovo. V obratu so dogradili tudi pralne in kopalne naprave, da se delavci po delu lahko okopajo in povsem umiti in čisti zapuste svoje delavnice. V Šmartnem je trenutno zaposleno 40 delavcev, celotno podjetje »Tesar« pa zaposluje 280 delavcev in nameščencev.

Delovno področje obrata je vsa naša država. Trenutno gradé barake za Nikšić v Črni Gori, kjer bo stala v bližnji prihodnosti nova železarna. Barake za stanovanja delavcev in vse lesene dele: vrata, okna in drugo bodo izdelali v mizarnah »Tesarja«. Tesarjevci so dogradili tudi vse lesene dele za novi most v Veržeju. Mizarji »Tesarja« so izdelali več sto novih panjev za hrvaške čebelarje. V Hrvatski uvajajo nov tip čebelnjakov, ki so večji kakor Žnidaršičevi. Čeprav so bile kalkulacije šmarskega »Tesarja« nekaj višje kakor drugih ponudnikov, ki so sodelovali v konkurenci, so bila naročila za nove panje oddana mizarskemu kolektivu v Šmartnem iz razloga, ker so izdelki »Tesarja« znani in cenjeni po solidnem delu po vsej državi. Razen teh del naj omenimo, da so pri »Tesarju« izdelali v zadnjem času celotno opravo za nekatera naša nova sodišča v LR Sloveniji. V glavnem pa delajo pri »Tesarju« tudi za nekatere nove gradnje v Zasavju, prav sedaj za predilnico v Litiji, ki zida dve stanovanjski hiši. Za obe je izdelal »Tesar« vse potrebno stavbeno pohištvo.

Socialistična zavest kolektiva je zavedna in živa

Člani kolektiva so zavedni in 100-odstotno vpisani v sindikalni organizaciji, ki jo vodita tov. Pavle Omahen kot predsednik, tov. Lojze Golob kot tajnik, v odboru so pa še tovariši Uršič, Krhlikar, Mumelj in v nadzornem odboru tovariš Žužek in Kolšek.

Tesarjevci sodelujejo pri vseh prireditvah v domačem kraju in se zavedajo svojih dolžnosti do celote. Naša društva ne potrkajo nikoli zastonj na zavedni kolektiv, kadar žele to ali ono. Zato so naša razna društva tako »Aeroklub«, »Brodarsko društvo«, mladinci, pionirji in vsi ostali, pa tudi množične organizacije ponosne na tesarjevce in hvaležne za vsestransko razumevanje in pomoč ob raznih prilikah (ob Novoletni jelki, društvenih prireditvah, občinskih in drugih praznikih).

Razvitje sindikalne zastave

Prav zato razvitje sindikalne zastave ne bo samo praznik ozkega značaja, temveč tudi slavje vse šmarske in zasavske doline. Zastavo bodo razvili slovesno v novem šmarskem zadružnem domu.

Novo sindikalno zastavo »Tesarja« je izdelalo podjetje M. Ercigoj iz Ljubljane, kjer so izjavili, da je novi šmarski sindikalni prapor med najlepšimi v Sloveniji.

Otvoritev stanovanjske hiše

Da bi doprinesli svoj delež k reševanju stanovanjske stiske v Šmartnem, so člani delovnega kolektiva v zadnjem času pomagali pri obnovitvi stare stanovanjske hiše, jo povečali in ji dali tudi na zunaj značilno podobo; pritličje te stavbe je zidano, nadstropje pa leseno. V novi zgradbi bodo 4 družinska in nekaj samskih stanovanj. Delovni kolektiv »Tesarja« je opravil za to stavbo nad 2000 udarniških ur in s tem znižal gradbene stroške ter pripomogel k hitrejši dograditvi.

Vse navedeno dokazuje, da se delovni kolektiv šmarskega »Tesarja« zaveda svojih dolžnosti do naše socialistične skupnosti, zato ob decembrskem slavju lahko s ponosom gleda na svoje uspehe in stopa k nadaljnjim ciljem. Kolektivu »Tesarja« iskreno čestita tudi »Zasavski vestnik«.

MODELARSKO TEKMOVANJE V NOVEM MESTU

V počastitev Dneva republike, 29. novembra, je Republiška modelarska komisija pri Letalski zvezi Slovenije priredila veliko meddruštveno modelarsko tekmovanje v Novem mestu.

Na tekmovanju je sodelovalo 6 ekip aeroklubov: »Milan Hudnik« in »Železničar«, Ljubljana, »Žarko Majcen«, Maribor, Vrhnika, Novo mesto in »Milan Borišek«, Litija.

Ekipe so tekmovale v petih kategorijah in sicer ekipno prvenstvo. V medsebojnem kosanju so se ekipe razvrstile takole: 1. »Milan Hudnik« Ljubljana, 2. »Žarko Majcen«, Maribor, 3. Vrhnika, 4. »Milan Borišek«, Litija, 5. »Železničar«, Ljubljana, 6. Novo mesto.

Popoldne je bila ekshibicija z motornimi in reakcijskimi modeli na Glavnem trgu. Pred mnogoštevilno publiko so ekipe izvedle uspele polete brzinskih modelov (Obex-Maribor, 102 km na uro).

Organizacija tekmovanja je bila dobra. Pohvale vredno je, da so se med prve prebili podeželski aeroklubi in mladi tekmovalci. K. V.

★

BRZOPOTEZNO PRVENSTVO LITIJE V ŠAHU ZA MESEC NOVEMBER

V nedeljo, 29. novembra, je šahovska sekcija DPD »Svoboda« v Litiji priredila v počastitev Dneva republike šahovski brzoturnir za prvenstvo Litije za mesec november. Na turnirju je prepričljivo zmagal Lado Rotar, ki je izgubil samo eno točko z drugoplasiranim Keržanom. Končni vrstni red brzoturnirja je naslednji:

Rotar 13 točk, Keržan 10,5, Bans 10, Pretnar 9,5, Matos 7 itd.

Iz Litije in okolice

V spomin učitelju Venu Tauferju — žrtvi NOV

Sindikat učiteljev in profesorjev Jugoslavije, republiški odbor za Slovenijo, pripravlja izdajo posebnega Albuma padlih prosvetnih delavcev iz Slovenije. V času NOV je doprinesel tudi učiteljski stan svoj delež za našo osvoboditev. Učitelji iz našega Zasavja so bili domala v celoti med prvimi žrtvami okupatorja, ki jih je takoj po zasedbi pozaprl in nato z družinami izselil. Da bi počastili žrtve NOV iz prosvetnega stanu, bodo zbrali v Albumu imena učiteljev — partizanov, aktivistov, talcev in ostalih učiteljev in profesorjev, ki so padli kot žrtve.

Tudi v našem Zasavju je bilo iz vrst prosvetnih delavcev precej žrtev. Eden od teh je bil tudi litijski rojak tov. Veno Taufer, rojen leta 1905 v Gradcu pri Litiji kot sin železničarja in malega posestnika. Veno se je šolal ob težkih pogojih. Bil je napredno vzgojen in izvrsten telovadec in sokolski delavec. Čeprav še mlad, je bil izvoljen za starešino litijskega Sokola, kar mu je prineslo v času klerikalnega režima premestitev iz Litije v Dole, v takrat najbolj oddaljeno vas od litijskega okrajnega središča.

Druga svetovna vojna je zatekla Vena Tauferja v Dolah, od koder se je umaknil nemškemu okupatorju v sosednji Sv. Križ, ki je prišel že pod italijansko okupacijsko oblast. Po kapitulaciji je prišel tudi ta kraj v sestav nemškega rajha. V dolski in svetokriški okolici so se ves čas zadrževali partizanski oddelki in Veno Taufer je bil seveda med aktivisti OF ter član gospodarskega odseka, ki je oskrboval partizanske borbene enote z živežem, obleko, obutvijo in ostalimi potrebščinami.

V zimi leta 1944 je hotel nemški okupator zatreti partizansko gibanje. Zato je navalilo v Zasavje in po kumljanskih hribih obilo nemške vojske, ki so ji pomagali tudi ruski »Vlasovci« in domači izdajalci — belčki. Ko je prišla taka kazenska ekspedicija v Sv. Križ — današnjo Gabrovko pri Litiji, — seveda ni polovila partizanov, kakor se je nadejala. Zato pa so nasilniki pobrali skupino uglednejših domačinov, ki so jih sumili, da so pristaši Osvobodilne fronte in podporniki partizanov. Med temi žrtvami je bil tudi učitelj Veno Taufer.

Vlasovski odred je zaprl vse ujetnike v mesnico. V svoji objestnosti in podivjanosti so začeli metati skozi okence mesnice bombe, da so nekaj nesrečnih domačinov takoj pobili do smrti. Ostali pa so postali žrtve požara, ki je izbruhnil po eksploziji bomb. Nesrečni učitelj Veno Taufer je zgorel pri živem telesu.

Domačini so pokopali vse žrtve na domačem pokopališču, kjer počivajo še danes.

Tov. Minka Tauferjeva, vdova pokojnega učitelja — žrtve nemškega okupatorja, še živi v Ljubljani kot upraviteljica DID na Savski cesti, pokojnikov sin Veno pa je slušatelj ljubljanske univerze.

V Litiji, Dolih in Sv. Križu, kjer je živel in deloval napredni učitelj Veno Taufer, je spomin nanj še ves živ in ljudstvo ga je ohranilo v hvaležnem in častnem spominu.

(Če bi kdo od čitateljev »Zasavskega vestnika« lahko dopolnil gornje podatke, je naprošen, da to sporoči »Zvezi borcev v Litiji«.)

Poslanec Miha Berčič je govoril na proslavi Dneva republike

Na večer pred rojstnim dnevom Federativne ljudske republike Jugoslavije so združena litijska društva priredila množično proslavo v dvorani Sindikalnega doma na »Stavbah«. Pomembnost prireditve je privabila na proslavo toliko občinstva, da je bila dvorana napolnjena do zadnjega kotička, kar je spričevalo visoke narodne zavesti Litije in okolice. Uvodno besedo o pomenu praznika in o borbah za našo osvobojenje ter o naših prizadevanjih za izvojevanje socializma je govoril novoizvoljeni ljudski poslanec za Litijo in okolico tov. Miha Berčič, predsednik OLO Ljubljana-okolica. Pisan in lepo naučen program so izvajala vsa naša kulturno-prosvetna društva in sekcije: pevci, deklamatorji in drugi ter so dokazali visoko kulturno stopnjo v naši dolini.

Ob smrti predilničarja Jožeta Belca

V Litiji je umrl 80-letni upokojeni predilničar tov. Jože Belec, ki so ga ob lepi udeležbi pokopali na pokopališču na Savi pri Litiji. Njegov pogreb je dokazal simpatije litijskih občanov do uglednega moža. Ob odprtem grobu se je poslovil od rajnkega zavednega delavca tov. France Podlipnik, pokojniku pa so zapeli v slovo tudi člani litijskega pevskega društva »Lipe«.

Pokojni tov. Belec je bil po rodu iz Mednega nad Ljubljano. V mladih letih se je učil za kamnoseka in ko mu je bilo 19 let, ga je poslal njegov kamnoseški mojster na delo v Litijo, kjer so takrat obnavljali železniški most v Pogoniku. Prvi most čez Savo je bil namreč lesen, nato pa so ga zamenjali s kamenitimi podstavki in železno konstrukcijo. Stari tov. Belec je rad pripovedoval o svojih mladostnih spominih, ko je stanoval z ostalimi delavci pri Mlakarjevih na Logu in obnavljal železniški most. Iz rodnega kraja navajen le širokega savskega polja, se ni mogel vživeti v zasavsko tesen, zato je večkrat dejal: »V tej litijski grapi pa bi ne mogel živeti za stalno!« Pa je že tako, kakor pravi pregovor, da se zarečenega kruha največ sné; tudi Jože Belec je preživel večino svojih kasnejših let prav v našem kraju. Njegova žena je bila namreč predilničarka, uslužbena v ljubljanski predilnici. Ko so tam ustavili delo, je dobila Belčeva žena zaposlitev v litijski predilnici in z njo je odšel tudi mož, ki je dobil takrat službo v litijski predilnici. Tu je delal 30 let kot čuvaj.

Pokojnikov sin Ivan je znani zasavski partizan »Beli«, ki je bil tudi komandant Zasavskega odreda. V času NOV je bil tudi stari predilničar zaveden pristaš OF. Ob neki hudi hajki je skril oče Jože Belec doma partizane. V času, ko so nemški nasilniki hajkali po okolici in gozdovih, je mož skrival v hiši partizane in jih bodril: »Kar tu ostanite, mogoče vas le rešim. Če vas pa Nemci odkrijejo, sem pripravljen na vse, tudi če mi zažgó hišo nad glavo!« Pa mu je tedaj ukana uspela in rešil je partizane, ker jim je dal zavetje. Fantje so zdaj pogumnemu možu hvaležni. Ob smrti dragega očeta izrekamo sožalje pokojnikovi družini, zlasti sinu Beliju, komandantu zasavskega partizanskega odreda, ki je tačas tudi član mestnega ljudskega odbora v Litiji.

Svoboda Litija je začela z gledališko sezono

V nedeljo, dne 29. novembra, na Dan republike, je v proslavo državnega praznika igrala gledališka družina litijske »Svobode« Kreftovo dramo »Celjski grofje«.

Vsi člani igralske skupine so se za ta nastop pripravljali že več tednov in vestne priprave so zadovoljile vso številno publiko. Pri razprodani dvorani so doživeli igralci zahvalo in dobili potrdilo, da je bila otvoritvena predstava lepa počastitev narodnega praznika in dostojen uvod v novo sezono.

NISTA SE RAZUMELA

»Rada bi kupila kakšno knjigo.«

»Kaj lažjega, gospodična?«

»Ni potrebno, zunaj imam avto.«

TESAR

DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA

»TESAR«

LJUBLJANA - Parmova 45

mizarski obrat Šmartno pri Litiji

ČESTITA OB SVOJEM ZGODOVINSKEM PRAZNIKU — RAZVITJU SINDIKALNE ZASTAVE — VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM NAŠE ZEMLJE IN JIM ŽELI ŠE NADALJNJIH USPEHOV PRI IZVRŠEVANJU NALOG NA POTI V SOCIALIZEM!

Zadnjih 100 ur življenja diktatorja Mussolinija

(Nadaljevanje)

Beg

Začelo se je mračiti, ko se je kolona, ki jo je sestavljalo 35 lahkih kamionov in dva osebna avtomobila, začela pomikati proti severu. Begunci so še slišali drdranje strojnic in treskanje ročnih bomb, kar je napovedalo začetek partizanske vstaje. Kolona ubežnikov še ni bila daleč od Milana, ko je začelo deževati. Ko se je 37 avtomobilov ustavilo proti 21. uri pred predstojništvom v Comu, je lilo kot iz škafa. Sprejem ni bil primeren in ni spravil fašističnega diktatorja v dobro voljo. Predstojnik je bil zdoma, njegova žena pa ni mogla napraviti več, ko da je poslala v bližnjo restavracijo po večerjo in vina. Diktator se je okrepčal in — začel tuhtati. Kazalci na veliki uri so kazali skoraj 23. uro, ko se je pojavil glasnik z novico, da vodi Alessandro Pavolini, dolgoletni prosvetni minister v oklepnem vozilu 1500 črnosrajčnikov proti Comu. Mussoliniju je znova zaplala kri po žilah; tako je imel polurni govor, v katerem je prisegel, da se bo boril do zadnjega diha. Oprostil se je za trenutek, da je dobil injekcijo.

Medtem se je vrnil domov predstojnik Celio in se javil pri Mussoliniju. Celio je ponižno predlagal Duceju, naj beži v Švico. »Junaški« diktator, ki je malo prej znova prisegel, da se bo boril na življenje in smrt, je žalostno odgovoril, da ga po dobljenih obvestilih ne marajo v Švici.

Na vratih se je pokazal Mussolinijev najboljši zaupnik Francesco Baraco, ki je iskal majhen tovorni avto, ki se je izgubil iz kolone. Sporočil je, da avtomobila ne morejo najti. Mussolini je vzkipel in začel očitati Baracu in njegovim nesposobnost in malomarnost. Z avtomobilom se je izgubil pomemben potnik in zelo važni dokumenti. Duce je začel primerjati svojo usodo grdi tragediji, ki ga je obsodila, da je moral vseh 25 let svojega gospostva sam skrbeti za najmanjše malenkosti.

Po polnoči je zavozil Mussolinijev avto proti vili Mantera, kjer so živeli njegova žena donna Rachela in njegova dva najmlajša otroka šele nekaj tednov. Mali Romao je ponosno pokazal očetu svoj dnevnik (ki je bil pozneje najden v vili) in izrekel pomembne besede: »Biti sin slavnega moža, ima svoje prednosti, toda včasih povzroča takšen rod mnoge neprijetnosti.« Tokrat je Mussolini zadnjič videl svojo družino.

Proti 2. uri zjutraj je poklical diktator državnega sekretarja iz Coma, da bi se z njim posvetoval; čez nekaj časa je poklical na posvetovanje še notranjega ministra Paola Zerbinija. V tem razgovoru se je ubežnik odločil, da bo šel v Menagio, na zahodno stran jezera Como. De Porta je zatrjeval, da je fašistični voddja v Menaggiu Casteli izjavil, da lahko zagotovi varnost Duceju. Takoj po razgovoru je Mussolini zahteval odhod. Ura je bila 5 zjutraj.

Na dvorišče predstojništva je prišel Graziani, ker je hotel diktator slišati njegovo poročilo, ki pa je bilo zanj strašno: ameriška armada napredujel Kljub begu se razdalja med njimi oži. Poleg tega je področje za njihovim hrbtom že v partizanskih rokah. Maršal Graziani je obžaloval, da ni mogel svojemu vodji poročati kaj lepšega. Mnogi so pa opazili, da je Grazianija močno skrbela njegova lastna usoda. (Dva dni pozneje so ga ujeli partizani in ga 24. aprila izročili IV. ameriškemu korpusu).

Mussolini in njegovi spremljevalci so prišli ob 8. uri zjutraj v Menaggio, ki leži približno 40 kilometrov severovzhodno od jezera Como. Duce je zapovedal, naj mu pokažejo pot do vile Emalija Castellija, kjer si je izbral sobo. Razen nekaj nemirnega kinkanja med vožnjo, diktator ves čas svojega bega iz Milana ni spal. Zdaj se je prvič oddahnil, čutil se je popolnoma varnega.

Okrog 9. ure je pripeljal pred vilo velik »Hispano-Suzia« s špansko zastavico nad hladilnikom. Mussolinijevi ljudje so takoj spoznali nova potnika. Bila sta Claretta Petacci, diktatorjeva priležnica, in njen brat dr. Marcello Petacci, ki je potoval s ponarejenim španskim diplomatskim potnim listom. Marcello, »brat zloglasne ženske, ki je škodoval Duceju več kot 15 bitk«, kakor je svojčas zapisal Ciano v svoj dnevnik, je postavil korupcijo za časa fašizma na vrtoglavo višino. Nihče se ni upal protiviti njeni zahtevi, zato so ga zbudili iz spanja. Mussolini ni kazal dosti veselja nad Clarettinim prihodom. »Zakaj ni pobegnila v Španijo? Zakaj sem ji dal na razpolago svoje letalo?« je jezno vpraševal. Pozanimal se je za Povolinija in njegovih 1500 fašistov. Nobenih vestí! Spet se je bilo treba odločiti za novo pot, zdaj v sosedno Grandolo. Svojega najzvestejšega spremljevalca je poslal v prvi avto, Claretti, ki je še vedno ni sprejel, je odkazal drugi avto, sam pa je sedel v Alfa Romeo in jima sledil. Proti deseti so bili v Grandoli.

Mussolini je naročil Castelliju, ki je poznal okolico, naj napravi izvidniško vožnjo do švicarske meje. Castelli je ubogal; njegova vožnja ni trajala dolgo. Ustavili so ga partizani in ga aretirali. V gneči, ki je nastala, se je posrečilo nekemu oficirju iz Castellijevega spremstva pobegniti in se peš vrniti v Grandolo. Ta oficir je sporočil Duceju, kaj se je zgodilo. Ko je Mussolini slišal, da so partizani zaprli pot v Švico, se je odločil za vrnitev v Menaggio. Pozno popoldne je že bilo, ko jim je to uspelo. Končno se je le pojavil Pavolini. »Ali ste prišli s svojim oklepnim vozom?« je nestrpno vpraševal Mussolini, ki je spet začel upati, da mu bo beg uspel. Pavolini je pritrdil.

»Koliko črnih srajc je z vami?« je v sapi vpraševal Mussolini. Pavolini je odlašal z odgovorom.

»Mille cinquecento? Due mille? — Tisoč pet sto? Dva tisoč?« je silil Duce poln novih nad.

»Dodici — dvanajst«, je bil odgovor. Mussoliniju se je zavrtelo. Znova se mu je povrnilo upanje, ko je slišal, da prihaja nemška oklopna divizija. Ko pa so Nemci res prišli, jih je bilo vsega le 16 mož in 30 majhnih kamionov — žalostni ostanki oklopne divizije, ki se je hotela rešiti v Avstrijo.

(Se nadaljuje)

Vsi volivci naj sodelujejo pri proračunu mestne občine za leto 1954

Ljudski odbor mestne občine Trbovlje je na svoji zadnji seji med drugimi vprašanji razpravljal o predlogu proračuna za leto 1954 in o investicijah, ki bi bile potrebne za izvršitev raznih komunalnih in drugih del na področju mestne občine. Da pa bo sestava občinskega proračuna, ki naj predstavlja finančno in gospodarsko moč mestne ljudske občine, res demokratična, bodo predlog proračuna obravnavali tudi zbori volivcev.

Proračun za leto 1954, ki je za zdaj seveda samo okvirni proračun, je bil pred kratkim predložen OLO Trbovlje ter znaša 50,193.000 dinarjev. Predlog proračuna je bil sestavljen s sodelovanjem Svetov, ki so predložili svoje potrebe Upravi za dohodke pri Ljudskem odboru mestne občine Trbovlje. Seveda je predvideni proračun odvisen še od realizacije ustvarjenih sredstev.

V tem okvirnem proračunu ni nobenih investicij. Te so zajete popolnoma ločeno. — V drugem delu proračuna so se izdatki znatno povečali. Tako bodo izdatki za kulturo in prosveto prihodnje leto za 2,786.000 din višji kot letošnji. Ti stroški se bodo v glavnem povečali zaradi nakupov raznih potrebnih učil ter stroškov za vzdrževanje in čiščenje šolskih prostorov. Tudi v III. delu proračuna se bodo izdatki za socialno skrbstvo povečji kot letošnji. Ti stroški bi se v glavnem povečali zaradi delu proračuna predvideni stroški za zdravstvo še enkrat tako veliki kot letošnji. Novi proračun predvideva za te izdatke 2,771.000 din. Pri stroških za državno upravo ni bistvenih sprememb.

V LETU 1953 JE BILO DOSTI STORJENO

Pri letošnjih investicijah je bilo na območju Ljudskega odbora mestne občine Trbovlje opravljeno veliko delo. Za investicije je bilo izvršenega dela za 44 milijonov dinarjev.

Tako so bila na sektorju glavne ceste od sedeža LOMO Trbovlje do Dimnika skončana tamkaj začrtana dela, prav tako se je letošnje leto razširjala ta cesta na sektorju Vode-Zavrašek. Ta dela niso še zaključena in se bodo nadaljevala prihodnje leto. — Letošnje leto so bila opravljena adaptacijska dela na Vodenski osnovni šoli, kjer so sedaj v učilnicah parketna tla. Iz investicijskih sredstev je mestni ljudski odbor nadalje pomagal mlademu podjetju »Mehanika«, ki si je letos zgradilo lepe delavniške prostore na Vodah. Za napeljavo vodovoda na Kleku je bilo porabljeno 2,791.475 din, za pomoč pri elektrifikaciji pa 1,335.622 din. Ljudski odbor mestne občine je pomagal tudi pri gradnji vodovoda v rudniškem naselju Limberku ter izvršil še druga manjša investicijska dela.

Za izvršitev najnujnejših potrebnih investicijskih del v letu 1954 se predvidevajo izdatki okrog 210 milijonov dinarjev. Seznam teh del je bil razdeljen v proučitev vsem članom mestnega ljudskega odbora, prav tako pa bodo o tem vprašanju razpravljali še zbori volivcev, ki bodo predlagali vrstni red predvidenih investicijskih gradenj.

Da se v Trbovljah skončajo že začeti investicijski objekti, med katerimi je razširitev in rekonstrukcija glavne ceste od Vod do gostilne Dreo, nadalje dela na Vodenski šoli, 4-stanovanjska stavba, vodovod in še potrebna elektrifikacijska dela v Trbovljah, je treba 41,500.000 dinarjev.

Investicijski program za leto 1954 je obširen, saj predvideva graditev podjetja »Zlatarna«, razširitev podjetja »Mehanika«, izgradnjo delavnice za kovinsko stroko, izgradnjo delavnice za cementne izdelke, nakup strojev za elektro-delavnico, nakup raznih strojev ter gradnjo Trgovskega doma in dotacijo za izgradnjo hotela za tujce na Vodah — za kar bo treba nadaljnjih 66 milijonov dinarjev.

Investicije na komunalnem področju bi morale biti znatno večje. Treba bo nadaljevati z razširitvijo glavne ceste na sektorju Dreo—Sušnik, popraviti stranske ceste ter dokončno urediti razsvetljavo cest, prav tako bo treba pomagati še pri elektrifikaciji vasi, skrbeti za ureditev tržne lope na Vodah in postaviti tržno lopo v Bevškem. Istotako je potrebna regulacija Trboveljščice ki je nujna iz zdravstvenih in higienskih razlogov, da ne govorimo o estetičnem izgledu trboveljskega potoka — enako je treba urediti kanalizacijo v naselju na Tereziji. Dograditi je treba še trboveljski vodovod, zgraditi novo kopališče, ki je v Trbovljah zelo potrebno, nujna je nadalje ureditev prostora za novo pokopališče, istotako ureditev parkov — in končno, kar je v Trbovljah zelo važno in zaželeno: nakup novega avtobusa, kar bodo vsi Trboveljčani potrdili kot eno izmed najbolj potrebnih investicij.

Izvršitev del na komunalnem področju bo terjala 127 milijonov dinarjev. Za stanovanja bi potrošili 70 milijonov dinarjev in sicer za popravila in vzdrževalna dela, za dograditev štiristanovanjske hiše ter za izgradnjo velikega stanovanjskega bloka ob novourejeni glavni cesti pri bivši Brežnikovi kovačnici.

Za gradnjo in popravilo šolskih poslopij je treba najmanj 67 milijonov dinarjev, med katerimi naj omenimo dograditev osnovne šole na Vodah, gradnjo nove šole v Bevškem, izgradnjo poslopja za Glasbeno šolo, gradnjo nižje gimnazije na Vodah ter popravila šolskih stavb.

Končno so v načrtu investicijska dela na Delavskem domu v Trbovljah ter ureditev igrišč in telovadišč.

Celotne potrebe mestne ljudske obične Trbovlje terjajo 356 milijonov dinarjev. Kje dobiti to denarno vsoto in kako jo uporabiti, pa bo prinesla tudi debata o tem vprašanju na terenu. Izvedba vseh začrtanih investicijskih in drugih del je razumljivo odvisna od dohodkov mestne občine Trbovlje v prihodnjem letu.

V vsem tem pa niso zajete vse tiste manjše stvari, ki so sicer nujno potrebne, vendar pa se jih, zaradi preobilice dela ne more zajeti v tem okvirnem načrtu. So pa te manjše stvari v prvi vrsti, ko bi jih pač morala urediti podjetja. Zbori volivcev pa naj o proračunu in gradnjah v letu 1954, dajo še svoj pečat in določijo vrstni red gradenj.

Že sedaj se pripravljajo na Novoletno jelko

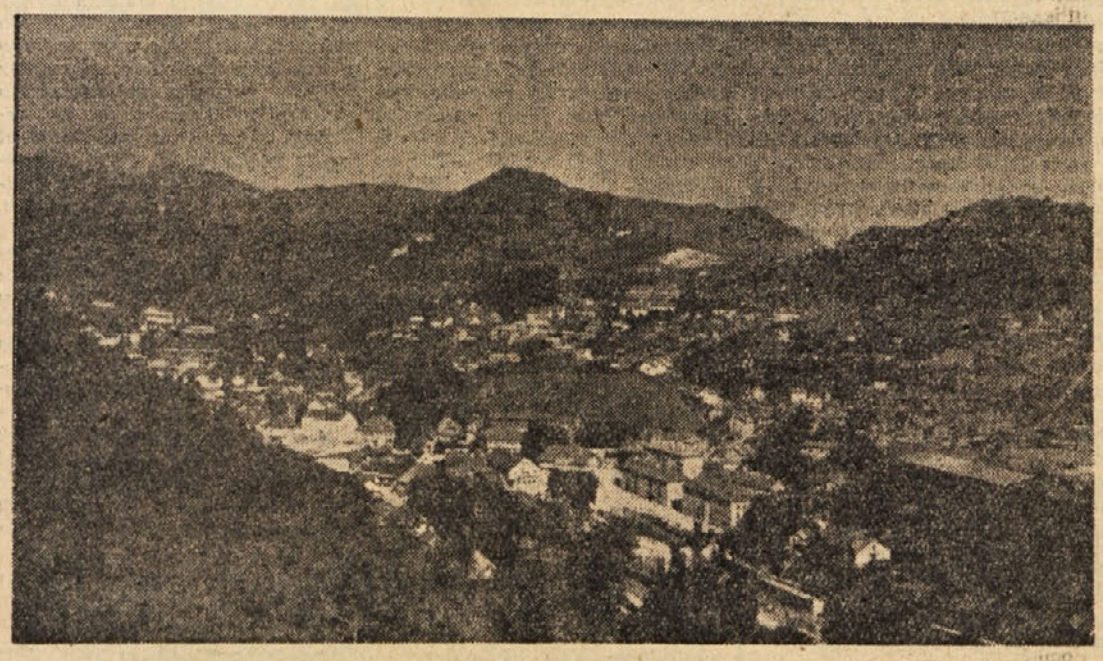

Pogled na Trbovlje

Pred letnimi zbori mladinskih organizacij

(Nadaljevanje s 1. strani)

ki poučuje na naših šolah. Šola mora zagotoviti mladini take vzgojitelje, ki bodo razumeli in izpolnili zahteve moderne mladinske vzgoje, vse tiste vzgojitelje pa, ki nimajo za to ne volje ne potrebnih kvalitet, naj družba z mesta vzgojiteljev odstrani.

V pogojih razvijanja in poglabljanja naše socialistične demokracije se vedno jasneje in odločneje oblikuje smisel šole kot družbene ustanove. Delovanje šole ni več izključna stvar prosvetnih delavcev, marveč vprašanje vse družbe in vsakega posamenzika. Zato je treba pri reorganizaciji šolskega sistema predvideti tudi način, kako bo socialistična družba te svoje dolžnosti in pravice izpopolnjevala.

To so prav gotovo glavni problemi in glavni predmet na skupščinah naših organizacij.

Seveda pa je bistvena naloga mladinskih organizacij po zadnjem kongresu, da razvijajo in krepijo socialistično zavest mladine in da uvajajo večjo raznovrstnost v delu organizacije in življenju mladine.

Mladinske organizacije v mestih naj štejejo med svoje dolžnosti tudi pomoč mladini v oddaljenih vaseh; z obiski, gostovanji in prirejanjem predavanj, gledaliških predstav, koncerti itd. naj jo povezujejo z mestnimi središči.

Vsej mladini je treba pojasniti globoko revolucionaren in plemenit smisel naše borbe, v kateri krčimo nove poti k naši sreči in pravičnejši ureditvi naše družbe ne samo za nas, marveč za vse človeštvo. Pokazati ji moramo nove pridobitve in svetle perspektive bodoče socialistične družbe.

Naša mladinska organizacija pa ne sme težiti le za tem, da mladina samo spozna praktične rezultate naše borbe za socializem, naša politična načela in socialistično teorijo — ne, prizadevati si mora, da bo vsa naša mladina tudi dejansko sodelovala v veliki borbi za uresničenje socialističnih načel in za tako družbeno ureditev, da bo v to delo in boj vnesla ves žar in plemenit idealizem svoje mladosti.

Vso vzgojno prizadevanje pa mora Ljudska mladina, ki združuje pretežni del mladine Slovenije, graditi na bazi dialektičnega materializma, se boriti za osvajanje tega najnaprednejšega svetovnega nazora med vso mladino, ker je to svetovni nazor bodočnosti.

Naše organizacije pa morajo paziti, da bodo upoštevale pri svojem vzgojnem delu tudi različno zrelost mladine in okolja, v katerem živi, paziti morajo, da bodo pri vzgajanju razločevale, kdaj gre za politično ali moralno pokvarjenost kakšnega mladinca in kdaj samo za mladostno nezrelost.

R.

Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Trbovljah

Razpis

Na podlagi točke 7 Odloka o ustanovitvi podružnic in izpostav zavodov za soc. zavarovanje (Ur. list FLRJ št. 29/53) ter sklepa skupščine Okrajnega zavoda za soc. zavarovanje v Trbovljah z dne 14. oktobra 1953 razpisuje izvršilni odbor Okr. zavoda za soc. zavarovanje v Trbovljah volitve samoupravnih organov pri obstoječih podružnicah in izpostavah in sicer: a) volitve v skupščino podružnice v Zagorju; b) volitve v odbor zavarovancev in nadzorni odbor pri krajevni izpostavi v Hrastniku; c) volitve v odbor zavarovancev in nadzorni odbor pri obratni izpostavi na Rudniku Trbovlje-Hrastnik.

Volitve bodo v nedeljo, 20. decembra 1953.

Podrobnosti o načinu in kraju volitev, številu delegatov oz. odbornikov, ki jih volijo delovni kolektivi in upokojenci, bodo še razglašene.

Trbovlje, 4. decembra 1953.

Predsednik izvršil. odbora:
Anton Alič

Zagorje nekdaj in danes

Pred približno sto leti je rečni promet po Savi mimo Zagorja nadomestila nekdanja tako imenovana »Južna železnica«. Šele v tistih letih se je začel pravi razmah tega danes tako važnega rudarskega kraja.

Ob reki Savi, stisnjen med hribe, porasle z gozdovi, dela ta kraj na tujca prav poseben vtis. V ozadju vidiš Partizanski vrh in Čemšeniško planino, na drugi strani pa manjše hribe.

Predvojno Zagorje je štelo okrog pet tisoč ljudi, ki so bili večinoma zaposleni na rudniku, v apnenicah in v steklarni, dokler je ta v Zagorju obratovala. Življenje velike večine teh ljudi je bilo tedaj neznosno. Vlažna pritlična stanovanja, težko delo v jami in slab zaslužek so trpinčili in gnjavili našega rudarja, da si ni mogel zboljšati položaja. Tuji kapital je izkoriščal našega delavca.

Ni čudno, da se je ravno v Zagorju največ govorilo o štrajku, pozneje o organiziranju komunistične stranke in podobno. Kakšni so bili delovni pogoji naših izkoriščanih in brezpravnih delavcev, o tem ni treba razpravljati, ker se tega več ali manj predobro spominja vsak naš starejši delavec in rudar. Naša narodnoosvobodilna vojna je pripomogla k dokončnemu porazu nemškega vojnega potenciala in omogočila zmago svobodoljubnih sil in ljudi ter istočasno obračunala z vsemi izkoriščevalci doma. Tak konec te velike borbe so z neštetimi žrtvami pospešili tudi naši bratje, sestre, očetje in matere. Štiriletna NOV in zmaga naprednih sil pod vodstvom naše avantgarde KPJ, na čelu s tovarišem Titom, je enkrat za vselej pometla vse, kar bi še nadalje oviralo demokratično in svobodno življenje našega delovnega ljudstva. Nova Jugoslavija, zgrajena na resničnih socialističnih načelih, je dala s svojimi demokratičnimi državnimi oblikami slehernemu našemu državljanu najširše možnosti za uveljavljanje v vseh organih naše oblasti. V najtežjih dneh naše revolucije skovano bratstvo in enotnost sta se v mirni graditvi socializma še poglobila. To bratstvo in enotnost sta se v mirni graditvi socializma še poglobila. To bratstvo in enotnost se pa ne manifestira morda samo v uspešno zaključeni vojni in zmagi nad skupnim sovražnikom, marveč tudi v poznejši graditvi našega skoraj do tal porušenega in uničenega gospodarstva. Taki uspehi so pa mogoči le tam, kjer je delovno ljudstvo, kjer se resnično gradi socializem. Ti uspehi so pa vidni v vse večjem prenašanju pravic na neposredne proizvajalce. Upravljanje podjetij po delovnih kolektivih je uresničilo veliko geslo socialističnih mislecev: »TOVARNE DELAVCEM — ZEMLJO KMETOM!«. Delavski razred nove socialistične Jugoslavije se šele danes, ko gradi socializem, docela zaveda, kolikšna sta bila zatiranje in brezpravnost delovnega človeka v prejšnjem družbenem redu.

Največja in najrevolucionarnejša pridobitev delavskega razreda v teku zadnjih desetih let je vsekakor upravljanje podjetij po delovnih kolektivih. S sprejemom Temeljnega zakona o upravljanju gospodarskih podjetij po delovnih kolektivih je nastopilo za naš delavski razred novo zgodovinsko obdobje. Ta zakon je postavil temelje resničnih socialističnih proizvodnih odnosov.

Ne moremo si pa zamisliti razvoja nekega delovnega kolektiva, zlasti ne v socializmu, ne da bi govorili in delali na izboljšanju življenjske ravni tega kolektiva, na drugi strani pa, da ne bi vodili računa o kulturnoprosvetnem izobraževanju kolektiva. Razvoj socializma terja vedno večjo politično zavest delovnih ljudi, s tem v zvezi pa tudi vse višjo kulturno raven vsakega posameznika.

V Zagorju delujejo poleg rudnika še apnenice, ki so v sestavu rudnika, Industrija gradbenega materiala in Mestna komunalna podjetja. Produkcija rudnika se dviga iz dneva v dan. Niso bile zaman vložene velike denarne vsote v rudniške investicije. Ni bilo zaman naravnost herojsko delo naših udarnikov in rudarjev ter še drugih. Dnevna proizvodnja premoga na zagorskem rudniku se giba trenutno okrog 1800 ton. Največ premoga gre za domači trg, nekaj ga pa celo izvažamo v Avstrijo. Tudi apnenice niso nobeno leto žgale toliko apna kot letos. Prav tako so ostala proizvodna podjetja zelo dvignila svojo produkcijo v letošnjem letu. Vzporedno s proizvodnjo pa naša podjetja dvigajo tudi življenjsko raven našega delovnega človeka. Zidajo se zanj nova sodobna in zdrava stanovanja, urejujejo komunalne naprave, lepša se zunanji videz mesta. Skrbi se za gradnjo objektov, kjer se bo naš delavec in človek lahko izživljal kulturno in športno. Tu ni mogoče našteti vseh hiš in stanovanj, ki so jih zgradili v Zagorju po letu 1945, vseh drugih objektov, obratovalnih prostorov itd. itd.

Poglejmo samo gradbeno dejavnost v pretekli sezoni. Na Polju so pravkar zgradili 18-družinsko hišo, ki je godna že za vselitev, podobna hiša pa je v gradnji; ob Ulici talcev je zraslo pravo naselje enodružinskih stanovanjskih hišic, ki si jih grade delavci sami. Tudi Zdravstveni dom so letos po daljšem presledku preurejevali. Poslopje Mestne hiše, ki je bilo že dolgo potrebno popravila, sedaj obnavljajo. V Kisovcu in na Lokah zidajo stanovanjske hiše za delavce.

Zagorski rudnik je pred dnevi odprl Vinski jašek z najmodernejšo strojno opravo, ki ga osvetljuje fluorescentna razsvetljava. Ob vstopu v strojnico se ti zdi, da si v kakšni restavraciji, ne pa v jami, globoko pod zemljo. Delovni kolektiv bo ob tej priložnosti slavil pomembno zmago.

Tudi komunalne naprave obnavljajo in urejujejo. Tako je bila letos do Dneva republike zgotovljena nova betonska cesta v Zagorju. Letos so uredili tudi javno razsvetljavo po naših cestah in ulicah, ki pa bi jo bilo treba seveda še razširiti in izpopolniti. Mnogo so dali tudi na zunanji izgled mesta, saj so ga na marsikaterem kraju precej olepšali, drugod pa spet podrli kak objekt, ki ni bil v okras mestu.

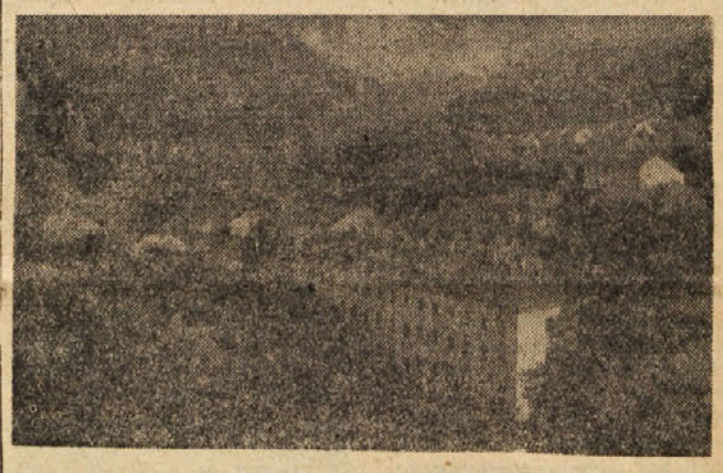

Rudnik Zagorje v letu 1914

Zagorsko delovno ljudstvo deluje v DPD »Svoboda« v Zagorju, Toplicah in Lokah-Kisovcu. Edino v »Svobodi« je mesto za pravilno politično in kulturno izživljanje. Mnogo jih deluje tudi v ostalih organizacijah in društvih, pri Rdečem križu, pri gasilcih, Planinskem društvu in podobno. Pozabili bi pa kmalu omeniti, da se v Zagorju gradita dva objekta za izživljanje našega delavca in mladine, in to Dom ŠD »Proletarca«, v načrtu je pa gradnja Delavskega doma. Oba objekta sta res nujno potrebna Zagorju, kajti dvorana pri TVD »Partizan« je razmeroma majhna, hkrati pa tudi nepripravna.

Iz prednjega vidimo, da so vodstva naših podjetij, naših političnih in še drugih organizacij ter mestna uprava hodili po pravi poti, po poti socializma. Prizadevali so si za tem, da dajo našemu delovnemu človeku ustrezne življenjske pogoje, da se mu dvigne življenjska raven in da se naš delovni človek dvigne tudi kulturno in politično.

Marsikaj nisem napisal, morda tudi na kaj pozabil, mislim in pravim pa eno: toliko, kolikor je napravila naša ljudska oblast in posredno z njo vsi ostali v osmih letih po naši osvoboditvi, toliko niso napravili v stari Jugoslaviji v vseh trinajstih letih po prvi svetovni vojni. V tem, menim, smo vsi enotnih misli.

Zagorje nekoč in Zagorje danes sta dva zelo nasprotna si pojma. Kdor še ni po vojni obiskal Zagorje, se mu bo sedaj res čudil. Vse to pa je bil lep poklon mesta Zagorje k 10. obletnici II. zasedanja AVNOJ, ki smo jo pred dnevi najslovesneje praznovali.

-R

Pogled na Zagorje v letu 1926

Letošnji uspehi in neuspehi kmetijskega semenogojstva v našem okraju

(Nadaljevanje in konec)

Skoraj še bolj važno kot pri žitu je iskanje in priznavanje nasadov za *semenski krompir.*

Vsi namreč vemo, da se krompir ponekod, zlasti v nižinah, kaj kmalu izrodi in v takih krajih ga je treba za seme vsaj vsaka tri leta izmenjati, če hočemo dobiti dober pridelek. Nasprotno pa ostane krompir v nekaterih gorskih predelih desetletja zdrav in rodoviten. Zakaj?

Krompir se izrodi zaradi bolezni, ki jih povzročajo silno majhne, z očmi sploh nevidne glivice, ki jim pravimo »virusi«. Zato tudi tem krompirjevim boleznim pravimo »viroze«. Čim toplejše je podnebje, tem hujše napada ta bolezen krompir. Jasno je, torej, da v toplih dolinah huje kot v mrzlih hribovitih krajih.

Od viroznih bolezni napadenega krompirja ne moremo zdraviti drugače, kot da jemljemo za seme le gomolje tistih krompirjevih rastlin, ki jih ta bolezen ni napadla (pozitivna selekcija), ali pa da si preskrbimo za seme krompir iz krajev, kjer ga virozne bolezni sploh ne napadejo, to je s hribov.

Ker se na gomoljih ne vidi, ali je bil krompir napaden od viroznih bolezni, morajo krompirjeve nasade pregledovati priznavalne komisije že med rastjo, ko je mogoče ugotoviti te bolezni — hkrati pa komisije ugotavljajo sortno čistost krompirja, saj vemo, da krompir in krompir ni vseeno. Nekatere sorte so zgodnje, druge pozne, krompir nekaterih vrst se razkuha, drugi spet ne, nekatere vrste so zelo dobrega okusa, krompir drugih vrst je pa »svinjski«, kakor pravimo, namreč slabega okusa itd.

Za semenski krompir sme priznavalna komisija priznati le čiste nasade ene same sorte, ki jih niso napadle niti virozne niti druge bolezni.

Priznani krompir morajo pridelovalci spraviti posebej, ga očistiti prsti in nagnitih ali ranjenih gomoljev, izločiti pa tudi vse predebele in predrobne gomolje.

Pri prevažanju semenskega krompirja je treba paziti, da se ne obtolče, preko zime ga je treba hraniti v gajbicah v skrbno nadzorovanih skladiščih, kjer je stalno nizka temperatura, da krompir odžene, da pa tudi ne zmrzne.

Razumljivo je, da je priznani semenski krompir zato nekaj dražji kot navadni za prehrano.

Cene semenskega krompirja so seveda različne: krompir zgodnih sort je dražji kot poznih, ker dajo manj pridelka, kar se pri prodaji za trg izravna z višjo ceno — kdor pa zgodnji krompir pusti za seme, mora doseči zanj vsaj nekaj višjo ceno kot za poznega. Nadalje je krompir okusnejših jedilnih sort razumljivo dražji kot seme »industrijskih« sort slabega okusa. Cena se ravna tudi po priznani kakovosti (razredu) glede na zdravje in sortno čistočo — pa tudi po izvoru: semenski krompir iz visokogorskih okolišev je vsekakor dražji, pa tudi boljši za seme kot krompir iste sorte, pridelan v dolini. In končno je semenski krompir cenejši, če ga kupimo v jeseni, kot če čakamo z nakupom do spomladi, ker krompir čez zimo izgublja na teži.

A kljub višji ceni, ki dosega pri prvovrstnem krompirju najboljših vrst in najboljšega izvora dvojno ceno jedilnega krompirja, se nakup priznanega semenskega krompirja vsakemu kmetu bogato izplača.

Kar računajmo: če posadimo bolan in izrojen krompir lastnega pridelka, nam bo dal kvečjemu trikratni pridelek, to je 60 do 80 q na hektar. Krompir priznanega semena je pa dal letos pri večini pridelovalcev 8 do 10-kratni pridelek, namreč 200 do 250 q na hektar.

Celo na težkih tleh, kjer krompir »ne uspeva«, daje vendar priznani semenski krompir vsaj eno ali dve leti velike pridelke, če posadimo pravo sorto.

To smo letos ugotovili s sortnimi poskusi tudi v našem okraju, kjer smo preizkusili 18 vrst krompirja. In pokazalo se je, da je na isti zemlji in ob istem obdelovanju dal krompir nekaterih sort velik pridelek, medtem ko so nekatere druge sorte komaj povrnile stroške za seme, ali pa celo ne.

V našem okraju so letos najbolj obrodile te-le sorte rumenega krompirja: Ackersegen, Alpha in Ostbote za težke zemlje. Böhmov srednje rani krompir in Kardinal za srednje težke ter Merkur za rahle zemlje. Od belih vrst krompirja so bile najboljše: Wekaragis za rahle zemlje, Dianela za srednje težke ter Wohltman za težke zemlje.

Priznani semenski krompir vseh navedenih sort kakor tudi vseh drugih vrst — na primer zgodnjih: Frühmölle, Böhmov rani in Bintje — lahko kmetovalci naročijo preko domačih kmetijskih zadrug, kjer so na razpolago tudi kratki opisi značilnosti in lastnosti posameznih sort.

Pozivamo vse kmetovalce in druge interesente, da si preskrbijo prvovrsten krompir! Samo tisti, ki ima preveč denarja, ga lahko zapravlja na ta način, da sadi slab krompir, s katerim bo imel prav toliko dela, morda pa komaj četrtino pridelka, ki bi mu ga dal dober semenski krompir!

Komur se zdi cena semenskega krompirja previsoka, naj pomisli, s kolikšnim trudom ga morajo pridelovalci iz visokogorskih vasi (Čimerno, Zaplanina, Čebine itd.) voziti ure in ure daleč po najslabših kolovozih v dolino — nadalje, koliko časa so izgubile priznavalne komisije z iskanjem zdravih in čistovrstnih nasadov po vsem okraju, predvsem pa po vseh gorskih naseljih. Če bi iskal semenski krompir na ta način vsak kmetovalec zase, bi mu prišel semenski krompir še veliko dražje.

Nadalje moramo upoštevati, da je treba semenski krompir skrbno izbirati, ker ne sme biti na njem ne predrobnih ne predebelih gomoljev, ne ranjenega ne nagnitega — pa tudi prsti ne!

Tudi naše pridelovalce semenskega krompirja bo treba v tem pogledu še vzgajati do zavesti, da mora vsak pridelovalec oddati semenski krompir takšne kakovosti, v kakršni bi ga želel dobiti, če bi ga sam kupoval.

In tisti kmetovalci v gorskih krajih, ki se letos jezijo, ker ne morejo prodati svojega krompirja kot semenskega po isti ceni kot sosedje, naj iz letošnje izkušnje dobijo dober nauk: sadite le zdrav semenski krompir ene same sorte, priglasite ga poleti za priznavanje — pa ga bodo prihodnjo jesen dolinski kmetje radi odkupili za seme.

Ne samo žito in krompir, tudi druge kmetijske rastline bi pri nas lahko pridelovali za seme: v višinskih predelih, ki niso okuženi s fižolarjem, bi na primer lahko pridelovali za seme *fižol zgodnjih vrtnih sort,* ki jih v dolinah zaradi napada fižolarja skoraj ni več mogoče pridelati za seme. Letos je žal velik del nasadov semenskega fižola uničila toča, toda kjer jih ni, naj bi kmetovalci oddali čim več semenskega fižola in s tem pomagali od toče prizadetim krajem. Nič manj važno ni pridelovanje semenske *črne detelje,* ki jo vsako leto zelo primanjkuje. Nadalje bi naši kmetje lahko pridelovali v večjih množinah *korenjevo, repno* in drugo poljsko seme, ki ga je mogoče prodati po ugodni ceni.

Dolžnost vseh kmetijskih zadrug, pa tudi vseh občinskih odborov je, da pospešujejo semenogojstvo, to doslej premalo upoštevano kmetijsko dejavnost, prav tako pa tudi nakupovanje priznanega prvovrstnega semenskega žita in krompirja v svojih področjih. To je namreč najlažja, najhitrejša, najzanesljivejša in najcenejša pot do povečanja domače kmetijske proizvodnje ter s tem do pocenitve življenjskih potrebščin.

Tiste KZ, ki del svojega dobička vložijo v pospeševanje semenogojstva in za podporo k nakupu prvovrstnega semena svojim članom, svoja sredstva gotovo najbolje naložijo v splošno korist. Zadostne denarne postavke za podporo semenogojstva in za nakup prvovrstnega semenja pa *naj bi vstavili v svoje proračune tudi vsi občinski in okrajni ljudski odbor.* S tem ne bodo pospeševali samo kmetijstva, temveč prispevali s takim korakom tudi k zvišanju življenjske ravni vseh potrošnikov. Če bo kmetovalec pridelal več, bo lahko oddal pridelke ceneje — pa bo kljub temu vendar na dobičku on sam in vsi konsumenti.

T. R.

To in ono z letošnjih volitev

Dvaindvajseti november je bil pri nas spet mogočna manifestacija za socializem. Tega dne so naši narodi ponovno pokazali vsemu svetu svojo predanost ljudski oblasti, svoji SZDL in ZKJ s tovarišem Titom na čelu z veliko udeležbo na volitvah. Ta pa je odraz visoke zavesti in trdne volje naših delovnih ljudi, da prav tako pogumno — kot doslej — tudi v bodoče stopamo po poti nadaljnjega razvijanja socialističnih odnosov v naši domovini. Stotisoči volivcev so dali že v zgodnjih jutranjih urah 22. novembra prav odločen odgovor italijanski iredenti in zahodnim imperialistom. Letos so se volivci vse bolj zavedali svoje državljanske dolžnosti in je malo je takih, ki niso prišli na volišče.

Vendar bi pa bil ob razumevanju nekaterih ljudi volilni odstotek lahko že zgodaj zjutraj veliko boljši, če ne bi nekateri posamezniki zavlačevali zaključka volitev. Vzemimo samo primere v Zagorju. Na volišču je od 9. ure dalje čakalo devet volilnih upravičencev, ki niso prišli volit. Celo taki so bili vmes, da se človek čudi. Kako moremo na primer takemu človeku zaupati vzgojo naše socialistične mladine? Kako naj tak človek vzgaja te mlade ljudi v naprednem duhu? Res, lahko se čudimo! Pa tudi po drugih voliščih so bile enake težave. Razne težkoče so se pojavljale na voliščih s pripadniki jehove vere. Tako je neka ženska napisala izjavo, s katero je osmešila sebe in javno pokazala svojo nevednost. Tudi na drugih voliščih so imeli podobne težave z jehovci.

Ljudi, ki so zavlačevali končanje volitev, poznamo. Poznamo jih že dolgo. Slišali smo celo, ko je kurir šel ob 10,45 po zadnjega volilnega upravičenca, da mu je ta izjavil, da je volišče odprto do 7. ure zvečer! Kaj naj rečemo taki otročji nagajivosti, saj kaj drugega to ni. Tega in ostale podobne zaostankarje in nagajivce bi bilo dobro poslati pri prihodnjih volitvah v volilne komisije, da tudi ti spoznajo, kako prijetno je komisiji čakati celo dopoldne in še tudi popoldne na enega ali dva volivca.

Med volišči v Zagorju je potekalo tekmovanje. Najboljše volišče je dobilo nagrado 10.000 din. Ta nagrada pa gre od volišča na teronski odbor SZDL, kjer je volišče. Važna točka je bila tudi okrasitev volišča. Že popoldne pred volitvenim dnevom so bila skoro že vsa volišča v Zagorju okrašena. Mladina, žene in možje so delali in pomagali, da je bilo kar veselje. Nihče ni miroval. Vsakdo je hotel imeti volišče posebno okrašeno, kajti vsaka malenkost lahko pokvari oceno o okrasitvi volišča in tako kar avtomatično izpadeš iz nagradnega tekmovanja.

Že zgodaj zjutraj so volivci čakali pred volišči, tako da so morale nekatere volilne komisije odpreti volišče pred določeno uro. Rudarji in ostali zavedni zagorski delavci so hoteli že pred odhodom na svoje nedeljsko delo glasovati za socializem in s tem opraviti svojo državljansko dolžnost. Na vseh voliščih je hitro rastel odstotek volilnih upravičencev, ki so že opravili volitve. Volišča so se hitro polnila in volilne komisije so imele polne roke dela, da so sproti odpravljale prihajajoče. Mnogim namreč ni bil poznan volilni postopek, ki so ga prvič uporabili na volitvah 22. novembra. Bolj ko se je kazalec ure pomikal proti deveti uri, manj volivcev ni bilo. Prihajala so že prva poročila: tu jih še ni bilo 7, tam 3, nekje spet 10 itd. Vsakdo je nestrpno čakal, kdo bo prvi v tekmovanju. Morda bo naše volišče? Bo to uspelo? Zamislil se je: 10.000 din je kar lep znesek, povrh tega pa še moralna pohvala za teren! Zakaj ljudje ne pridejo? Še par minut je do devete. Nekdo je prišel! A kje so spregled? So se morda nalašč so ostali? Kje tičijo, da jih ni na odpeljali z doma, kot je to napravil nekdo, ki se je raje odpeljal v svoj vinograd, kot pa da bi volil? Nagrada in moralna pohvala je šla torej po vodi! In kurirji so morali na pot. »Tovariš, zadnji si, samo še Ti!« Toda ljudi ni in ni. Kazalec na uri se je pomaknil že daleč čez deseto uro. Spet eden! Prišlo je poročilo: volišče številka toliko in toliko — volitve končalo!

Ali so šle naše sanje po vodi? Saj ni mogoče, da ne bi bili mi prvi! Ne, nagrada mora biti naša. Glej, tam že spet prijajajo! Še trije. Kazalec na uri se je počasi bližal enajsti. Takrat pa, glej čudo: v sobo stopijo zadnji trije volivci. Volitve so zaključene! Tedaj pa brž telefon. In po žicah je šlo poročilo: »Volišče številka toliko in toliko — volitve končalo!« Pa tudi okrasitev volišča nekaj velja. Volje in vere v uspeh ne sme človek izgubiti!

Res, lepo je bilo naše volišče okrašeno. Na steni podoba našega voditelja Tita. Na drugih stenah parole, zastave in zelenje. Užitek, če vse to gledaš. Da, da, vse je mogoče doseči, samo volje in zanosa je treba!

Predvsem pa so na naših voliščih v jutranjih urah prevladovale v udeležbi naše žene. Tudi vsi mladi volilni upravičenci so prišli med prvimi na volišče in tudi ti so oddali svoj glas zato, da bi si ustvarili lepše življenje. Volitve so potekale v pravem bratskem razpoloženju. Volivcev nista motila jutranji mraz in megla. Mnogi, ki so bili tam med zadnjimi na volišču, so bili letos med prvimi.

Iz tega moremo sklepati, da se zavest našega človeka dviga. K visokemu odzivu volilnih upravičencev so prav gotovo pripomogle tudi zelo razgibane volilne priprave in neštevilna predvolilna zborovanja in sestanki. Drug odločilen moment pa je vsekakor ta, da si je kandidate izbralo ljudstvo. Ne živimo več v predvojni Jugoslaviji, kjer sta kandidate postavljala vlada in kralj. Takrat je bil kandidat za poslanca največkrat gospod v fraku ali talarju. Sedaj pa živimo v novi — socialistični Jugoslaviji, ko ljudstvo samo predlaga, izbira in voli kandidate. Živimo v dobi ljudske demokracije, ki je posebna oblika socialistične demokracije. In vsak dan bolj se naš delavec, kmet ali inteligent zaveda položaja v svoji socialistični domovini in svoje veljave v njej. -R-

Iz Loke pri Zidanem mostu

Proslava 10. obletnice AVNOJ. — Loka je dostojno proslavila 10. obletnico II. zasedanja AVNOJ in Dan republike. Že na predvečer so bile ulice okrašene z zastavami. Dopoldne so imeli pionirji svojo proslavo v šoli z govorom, recitacijami, prizori in petjem. KUD »Ivan Cankar« je pa imelo svojo slovesnost v prenovljeni dvorani Doma Ljudske prosvete. Na sporedu je bil govor, nato pa je nastopil kvartet. Člani dramskega odseka so uprizorili Borovo dramo »Težka ura«, ki je zajeta iz življenja ilegalcev med narodno-osvobodilno vojno. Dvorana je bila polno zasedena. Na sam praznik pa je imel občinski ljudski odbor slavnostno sejo, kjer je imel predsednik ljudske občine govor o pomenu velikega dne.

Letošnje proslave po vsej naši domovini so dale našemu največjemu državnemu prazniku še poseben poudarek, saj ravno sedaj preživljamo važen zgodovinski dogodek, ko ves svetovni tisk govori in piše o problemu našega Trsta.

Prešernova družba. — V Loki in okolici se je priglasilo 20 naročnikov za Prešernove knjige. Naročniki že dnevno čakajo, kdaj bodo knjige dospele. Ko bodo knjige prišle, si jih bo gotovo še kdo zaželel. V takem primeru se vsakdo lahko še dodatno priglasi, le da bo moral doplačati še posebej 25 din za poštnino.

KNJIŽNI PROGGRAM PREŠERNOVE DRUŽBE za leto 1954

Vsak član Prešernove družbe bo prejel najkasneje do 1. decembra 1954 pet knjig: 1. Koledar za leto 1955, 2. Povest Franceta Bevka »Tuja kri«, 3. Honoré de Balzac: »Gobseck in druge zgodbe«, 4. Mladinsko povest Iva Zormana »Svobodni gozdovi«, 5. Poljudnoznanstveno delo »Dežele sveta«.

Prešernova družba se bo potrudila, da bodo knjige tudi po zunanjem izgledu dostojne svoje vsebine. Posebno opozarjamo na knjigo »Dežele sveta«. Knjiga bo natisnjena v velikosti kot koledar ter ima nad 20 dvobarvnih zemljevidov dežel vsega sveta. Vsebovala bo osnovne zemljepisne, gospodarske, politične in zgodovinske podatke, ki bodo podani na pripoveden način brez nepotrebnih številk in statističnih podatkov. Knjiga bo poleg tega še bogato ilustrirana s podobami in skicami ter bo predstavljala za lastnika trajno vrednost.

Kljub izredno velikim stroškom pa ostane članarina družbe neizpremenjena, 240 DIN LETNO, to pa zaradi tega, ker pričakujemo, da bodo podprli naša prizadevanja ne le delovni kolektivi, ustanove, zadruge in organizacije, temveč tudi vsak ljubitelj knjig s tem, da postane podporni član ter vplača vsaj najmanjšo podporno o 500 din.

Postanite podporni člani tudi vi in sodelujte pri širjenju napredne knjige!

Redne in podporne člane sprejemajo vsi poverjeniki in vse knjigarne, ustanovne člane pa Glavni odbor.

Prešernova družba
Ljubljana
Ulica Toneta Tomšiča 9

ODVETNIK
MEDVED MARIJAN
je dne 2. dec. 1953 odprl svojo pisarno v Celju, Šlandrov trg 6.

A. K.:

Mojo pot pustite meni

Danes se pripravljam na težko pot. Nisem mislila, da bo tako težavna. Res mi je moj Mišo povedal, da me bo njegova mati lepo sprejela, toda vse ostalo ni posebno bodrilno. Moja mati mi ni delala očitkov. Boljše bi bilo, da bi ostala tam, kjer sem bila. Toda vleklo me je domov. Tu pa me sedaj vsi gledajo zaničljivo ali pomilovalno. Kaj je res takšna sramota, če dekle rodi dete, ki si ga je tako prisrčno želela? Kaj je res otrok in sreča, da boš rodila, izključna pravica poročenih žena? Tako je premišljevala mlada Danica, ko je šla s kolonije Terezije v dolino.

Mlada je Danica, zelo mlada. Komaj osemnajst jih ima. Bila je prodajalka v cvetličarni v Zagrebu. V tujem mestu, četudi v svoji domovini, se je počutila tako zapuščena, tako sama. Skrbno je morala paziti na vsak dinar, kajti doma je bila še cela kopica majhnih bratcev in sestric, mati pa vdova, ki ni imela pravice do pokojnine. Danica je najstarejša in morala je pošiljati denar materi, kolikor je le mogla. Njene prijateljice in znanke so hodile v kino in gledališča, si kupovale nove obleke — ona pa tega ni smela. Edino razvedrilo so ji bile izposojene knjige.

Pred letom dni je srečala v zajtrkovalnici domačina. Poznala ga je samo po videzu. Doma bi se verjetno niti ne pogledala, tu pa je bil pogovor v domačem jeziku z njim tako prijeten.

»Kaj delate tako daleč od doma, Danica?« jo je ogovoril Miloš. Povedala mu je, kako težko je domotožje, če ga človek preboleva tako sam. Besede so ji kar same vrele iz ust. Drugi dan sta spet zajtrkovala skupaj in tako cel mesec. Včasih se je Miloš zakasnil, Danica pa ni utegnila čakati. Takrat se je dan vlekel v neskončnost. Vedela je že, da tudi Miloš ne živi v ravno rožnatih razmerah, da mora biti zelo skromen in študirati tudi ponoči. Bilo ji je laže ob misli, da tudi Miloš živi tako skromno kot ona.

Bilo je Silvestrovo jutro. »Danes pojdeva vsaj v kino skupaj, Danica Povabim vas, več vam za slovo od starega leta ne morem nuditi, toda odreči mi ne smete.«

Z veseljem je sprejela povabilo. Čakal jo je pred trgovino in šla sta na sprehod do začetka predstave. Pogovarjala sta se le o domačih. Danica je pripovedovala, kako je doma, da mati ne more čarati, čeprav dobi za brate in sestre otroške doklade. Vsi rastejo, trgajo obleko in obutev itd. Milošu pogovor ni bil prav nič odveč. Tudi sam se je potožil, da mu oče ne more kaj prida primakniti k dokladi, študij pa je tako drag.

Po kino predstavi jo je spremil do doma in dogovorila sta se za naslednji dan.

Dva mlada človeka sta se navezala drug na drugega. Oba sta delala po svojih najboljših močeh in nista zanemarjala dela s svojo ljubeznijo. Še z večjo voljo sta delala. Začela sta sanjati o svoji prihodnosti — Miloš bo končal svoj študij v dveh letih in ustvarila si bosta lahko svoj dom.

Svoj dom! Danica se je velikokrat zamislila v ta bodoči dan in sanjarila. Sanjarila je in vedno bolj čutila, kako silno si želi otroka. Premagovala je to željo; bala se je, da je Miloš ne bi razumel. Želela si je sinčka, takšnega, kot je Miloš. Sama si je dopovedovala, da so to nespametne želje in prepovedane. V njej se je borila stara vzgoja. »Pazi se,« ji je neštetokrat pravila mati »otrok imamo že dovolj pri hiši. Pa še sramota in vprašanje, kdo ga bo živel. Nezakonski otrok — to je strašno!«

Vse to je poslušala le na pol, sedaj se je pa oglašalo iz podzavesti. Vedela je tudi, da država danes priznava nezakonskim otrokom iste pravice, da nudi materi podporo ob porodu in doklade. Saj otrok ne bi bil dolgo nezakonski, samo toliko časa, dokler Miloš ne skonča študija. Vedela je, da si Miloš ne upa niti misliti na poroko, dokler ne bo diplomiral. Iz njegovega pripovedovanja je slutila, da je Milošev oče strog in nepopustljiv. Postajala je razmišljena in otožna. »Kaj ti je, ljubica?« jo je spraševal v najnežnejših trenutkih. Danica je takrat samo skrila obraz, svoje želje pa ni upala izreči. Vse, prav vse bi prenesla, če bi le smela svojemu dragemu Milošu pokazati njegovega sina.

Po počitnicah se je Miloš vrnil truden in zaskrbljen s prakse in obiska doma. »Kaj se ti je zgodilo, Miloš? Tako čuden si! Že v svojih pismih si izražal neko čudno skrb?«

Vsa plašna ga je gledala. Bala se je, da se ji je odtujil. Miloš jo je gledal in gledal. Naenkrat jo je silovito stisnil k sebi. »Joj, Danica, kako sem te pogrešal! Najbolj dolgčas mi je bilo po tebi doma. Kdo, vraga, je mojemu očetu povedal, da se imava rada? Pošteno sva se sporekla. Še mama ga ni mogla umiriti.«

Danico so njegove besede silno prizadele. »Miloš, kaj je tako velik greh, če se imava rada?«

»Ne, dragica, to ne more biti greh, le moj oče misli, da se še zavedati ne smem, da sem mlad in da nisem stroj. Boji se, da bi me moral še dolgo podpirati. Ne razume, da me ti pri študiju ne motiš, marveč da mi še pomagaš.«

Premolknil je in jo nežno, nežno pogledal s čudovitim nasmeškom. »In pri vsem si tako želim, da bi ti že kmalu, kmalu smela roditi sina, mojega sina.«

»O, Miloš!« je zaihtela in skrila obraz na njegovi rami.

»Dragica, ljuba, saj te nisem mislil žaliti! Slišiš? Ne jokaj vendar, prosim te!« Ni vedel, kaj bi.

»Saj ne jokam od žalosti, Miloš,« se je smehljala med solzami. »Miloš, poglej me! Ko bi ti vedel, kako zelo si želim to že več mesecev, a se ti nisem upala povedati. Bala sem se, da bi me ne razumel.«

Prelepo je bilo obema, da sta imela iste želje, iste misli. Vse proste trenutke, včasih cele noči sta premlevala vse razloge, za in proti. Dostikrat sta se že odločila, pa se spet premislila.

»Verjemi, Miloš, da to ni tako nemogoče. Poskusila bi dobiti službo doma v Trbovljah in ostala bi z otrokom toliko časa pri materi, dokler ti ne bi dobil službe. Moja mati bi me razumela, saj bi dobila doklado in sama bi preživljala najinega sinčka dokler bi ti ne skončal in dobil službo.«

Miloša je tudi premagalo koprnenje po lastni krvi in Danica je zanosila. Čeprav je Miloš vedel, da bo strašno pusto in prazno, ko bo odšla domov, vendar ga bo tolažila misel nanjo in ga vzpodbujalo k še marljivejšemu študiju hrepenenje po Danici, materi njegovega otroka. Sam se je potrudil in ji našel službo doma.

Danica ni pisala materi, zakaj se vrača. Tako je stopila nekega večera nepričakovano s kovčkom v roki v domačo kuhinjo.

»Otrok!« je zakričala mati in obstala kot okamenela. »Danica, kakšna pa prideš domov?«

»Ne jezi se, mati, saj ne prihajam nasrečna in tudi v nadlego ti ne mislim biti. Vsedi se in poslušaj! Vse ti bom razložila in prepričana sem, da me boš razumela. Ko ti bom vse povedala se ne boš več jezila in razburjala.«

Danica je pripovedovala in govorila svoji materi. Vse prav vse ji je povedala in zaupala.

(Dalje prihodnjič)

Širom po našem Zasavju

Iz Hrastnika

O Čederčanih (Drakslerjih), o njihovi visoki starosti, o kremenitem rodu iz Čerdenca — to ime izhaja od Černega zdenca, ki izvira v bližini — in o dobrih starih pevcih je naš list v teku treh tednov že dvakrat pisal. Povedal pa ni, da se muzikaličnost deduje. In to je podedovala po svojem 78-letnem starem očetu Jakobu, po 92-letni teti Mici, vdovi Urbajs, po 78-letnem pokojnem stricu Janezu in po ostalih še živečih ter pokojnih starih starših in starih tetah — priljubljena ljubljanska **operna in koncertna pevka Sonja Drakslerjeva.**

★

Tatvine se v hrastniški steklarni še vedno pojavljajo. Zato je dala postaviti uprava steklarne še tretjo portirnico s stalnim stražarjem, in sicer pri lesi, kjer prihajajo in odhajajo s tovarniškega dvorišča železniški vagoni. Upajmo, da bodo sedaj ob navzočnosti treh stražarjev prenehale skoraj dnevne tatvine.

★

Pravda o hrastniški rudniški lokomotivi se je sedaj končala takole: direkcija drž. železnic je na prošnjo uprave rudnika dovolila prevoz prenovljene lokomotive čez Rücklov most pod pogojem, da ne bo, ko bo lokomotiva peljala čez most, na njej nobenega človeka, prav tako ne na mostu in pod njim — lokomotiva se pa mora počasi spustiti čez most z vitlom in debelo železno vrvjo. Uprava rudnika se je pri transportu lokomotive iz Hrastnika strogo držala teh pogojev in stroj so pred kratkim prepeljali čez Rücklov most na hrastniško železniško postajo, od tam pa na rudnik Velenje, ki je to lokomotivo kupil. — Tako je volk sit in koza cela.

★

Na lepakih pri steklarni v Spodnjem Hrastniku še vedno lahko beremo da je kakšno predavanje ali kaj podobnega v dvorani Burgerjeve vile, ali pa da ima godba vajo v Abelnovi vili. Pustimo že enkrat za vselej stara imena teh stavb in uporabljajmo za Burgerjevo vilo ime **Hrastniški grad**, za Abelnovo vilo pa **Sindikalni dom steklarne.** — Burgerja in Abelna ni več.

★

Mleko se je prodajalo do sedaj v Hrastniku v treh mlekarnah. Ker pa ima naše trgovsko podjetje pri prodaji mleka vsak mesec veliko izgubo, je sklenilo, da opusti najmanj frekventirano mlekarno v centru Hrastnika. Tako lahko kupujejo od 1. decembra dalje naše Hrastničanke mleko le v dveh prodajalnah. Ena je v Zgornjem, druga pa v Spodnjem Hrastniku — obe v tržnicah. — Na prizadevanje v našem listu se je le ustreglo sedaj gospodinjam Spodnjega Hrastnika. Trgovsko podjetje »Preskrba« je namreč odprlo v tržnici v spodnjem delu Hrastnika trgovino z zelenjavo.

Občinski vodovod v Hrastniku izpod Mrzlice so zgradili leta 1930. Takrat je zadostovala količina vode tega 10 km dolgega vodovoda za ves Hrastnik, kajti skraja ni bila voda napeljana po vseh hišah, kot je danes. Tudi hrastniška industrijska podjetja niso tedaj porabila toliko vode kot sedaj. Zato je pomanjkanje pitne vode v Hrastniku vsako leto občutnejše. Ljudski odbor naše mestne občine si je zadal nalogo priključiti še nekaj studencev h glavnemu vodovodu. Tako se pripravlja v Ribnikovem grabnu na desnem bregu Save nad Doležalekom zajetje močnega studenca. A skalovit teren je preprečil letošnjo zgraditev tega objekta. Zaradi zmrzovanja so morali prenehati z betoniranjem. Pač pa bodo skoraj priključili v Čečah pri Dolinšku tudi močan izvirek h glavnemu vodovodu. Dela so tukaj v polnem teku. Ker pa ne bo treba betonirati, bo ta priključek prej skončan kot v Ribnikovem grabnu. Saj prihodnje leto bo treba še več vode kot doslej, ker bodo dogradili novo, moderno kopalnico za rudarje, ki bo potrebovala mnogo vode.

★

85-letni rudar Tanšek. — Letos smo počastili v našem tedniku najstarejše Hrastničane in Hrastničanke ter okoličane. Pri obilici dela smo pa pozabili še na 85-letnega upokojenega rudarja Jožeta Tanška. Pa nadomestimo to danes. — Jože Tanšek se je rodil 1968. leta v Kalobju. V šolo ni hodil. Ker ga siromašna mati ni mogla sama preživljati, je moral mali Jožek iti služit kot pastirček in pozneje kot hlapček. Godilo se mu je hudo. Po odslužitvi vojaščine je prišel leta 1891 k rudniku v Hrastnik. Kakor vsi takratni rudarji, je tudi Tanšek moral delati v jami pod težkimi pogoji. V teku 36 let službe v rudniku je bil deležen več slabega kot dobrega. Kot solidaren rudar je sodeloval Tanšek v vseh nekdanjih stavkah. — V zakonu je imel pet otrok. Sin Lojz je bil pred vojno znan kot zaupnik hrastniških rudarjev. Danes ima stari Tanšek sedem vnukov in pet pravnukov. Eden od vnukov je inženir, dve vnukinji sta pa učiteljici. Tanšek živi v rudniški koloniji pri hčerki, poročeni z rudarjem — Tudi temu veteranu dela želimo, da preživi večer svojega življenja zdrav in zadovoljen! L. H

★

Stadion na Logu gradijo že sedem let. Torej s »polževo« hitrostjo. Letos so pa napravili že toliko, kakor poprej šest let ne. Pospešitev izvedbe tega načrta so omogočila izdatnejša denarna sredstva. Zato so letos skoraj že popolnoma splanirali velik stadionski prostor. Jama sredi tega gradbišča in obrobni grički so izginili. Če bo le še nekaj dni lepo vreme, bo buldozer tudi v smeri proti bodoči novi šoli popolnoma zravnal. Oziroma zasul še zadnjo globel. Čez zimo se bo nasuta zemlja utrdila ter polegla. In prihodnjo pomlad bodo lahko nadaljevali pred sedmimi leti pričeto delo. Upanje je, da se bo že drugo leto poleg telovadbe bolj razgibala lahka atletika, šport itd. na obsežnem in sončnem stadionu Mladina Zgornjega Hrastnika na to že želino čaka.

Skrbimo za olepšanje Trbovelj!

Precej truda je že vložilo Turistično in olepševalno društvo v Trbovljah za olepšanje trboveljske doline, česar pa površen opazovalec skoraj ne opazi. Načrti in potrebe so pač tolikšne, da bo treba še mnogo truda in denarja, preden bodo prišle vse olepšave do izraza. Ker je sedaj čas za sejanje in presajanje lepotičnega grmičevja in drevja, je društvo to delo že opravilo na prostoru pred Okrajnim zdravstvenim domom (bivšo staro bolnišnico), z deli bo pa nadaljevalo pred tržnim prostorom, v parku pred sedežem LOMO, nato pa po vsej novourejeni cesti do postaje.

Letos je bila urejena izletniška točka Klečka, ki pa nima takega obiska, kot bi ga morala imeti po svoji privlačnosti in naravni lepoti. Vprašujemo se po vzroku in hvaležni bi bili vsej trboveljski javnosti, če bi sodelovala s člani društva ter pošiljala predloge za olepšave, prav tako vse pritožbe, nanašajoče se na delo društva in na prekrške, ki jih zagreše posamezniki proti olepšavi kraja.

Stavba na Vodah, ki je bila določena za javno stranišče, je sedaj preurejena. Morda ne povsem zadovoljivo, je pa bilo za zdaj najboljša rešitev, da se z reklamnimi omaricami zakrije njen prvotni namen. Te omarice bi pa služile v večji meri svojemu namenu, če bi društva, katerim so namenjena, skrbela za čim lepšo reklamo. Večkrat so posamezne omarice prazne, ali pa neokusno aranžirane. Mnogo truda in denarja je bilo vloženo v te omarice, zato je pač dolžnost društev, da skrbe za res sodobno in okusno reklamo.

Veliko se je po Trbovljah govorilo o umetnem jezeru v Gabrskem, zaenkrat pa je ta zamisel opuščena, ker bi terjala preveliko stroškov. Je pa v Gabrskem v načrtu izgradnja naravnega kopališča ter so priprave za to že v polnem teku, manjkajo le še potrebni krediti. Kopališče bo merilo za sedaj okrog 50x60 m, bo torej dovolj veliko, da bo naša mladina lahko v polni meri izkoristila vodo, sonce in zrak, ki ga potrebuje v svojih razvojnih letih. To kopališče bo vsekakor velika pridobitev za Trbovlje, obisk pa bodo olajšale ugodne avtobusne zveze, ki bodo vpeljane po izgradnji tega objekta.

Trboveljska javnost naj pomisli, da so naloge, ki jih opravlja Olepševalno društvo težavne in odgovorne, napake pa, ki se pojavijo pri delu, so nujne in ni prav, da jih takoj obsojamo. Mnogo bolj bi pač želeli, da bi ljudje izpolnili pristopno izjavo in kot aktivni člani začeli v društvu delati, da mu olajšajo izpolnitev odgovornih nalog, ki bodo vsekakor zelo hvaležno delo.

Končno se bo odgrnil zastor . . .

Po dolgem oddihu bo gledališče »Svobode-Center« v Trbovljah le spet dvignilo zastor na svojem odru ter nam v soboto 12. t. m. prikazalo duhovito ameriško komedijo »Draga Ruth«.

Pisatelj Norman Krasna prikazuje v tej komediji pojmovanje patriotizma povprečnih Američanov v zadnji svetovni vojni, kjer je postavil v ospredje ameriška dekleta, ki so si dopisovala z vojaki na fronti ter tako hrabrila vojake, da bi vzdržali vse napore vojne. — V družini sodnika Wilkinsa sta dve hčerki, starejša Ruth in mlajša Mirjam. Starejša je zaročena s trgovcem Kumerjem, mlajša pa hodi še v šolo, vendar je pod vplivom naprednih časnikov postala nekakšen glasnik mlajše generacije, ki je videla v porazu fašizma edino rešitev za osvoboditev človeštva — seveda v ameriškem smislu. Korespondirala je z mnogimi vojaki na fronti, vsakemu prisrčno — in obljubljala diskretno tudi ljubezen. In tako se nekega lepega dne prikaže poročnik ameriškega letalstva na domu sodnika. Starejša hčerka, v katere imenu je mlajša pisarila na fronto, ne ve ničesar o početju svoje mlajše sestre in o njenem patriotizmu. Vsa družina — razen Mirjam — je zelo prizadeta, ko spozna, da je bilo vse to le navadno pisanje nedoraslih deklic, kar pa so vojaki na fronti vzeli resno. Dejanje se razpleta in konec koncev le uspe mladi poročnik proti staremu trgovcu.

Komedija je sodobna in vsebuje neko življenjsko stvarnost ter bo vsakomur, ki mu ni za plehke in osladne šale, nudila res dosti zdrave zabave. Komedija »Draga Ruth« se igra danes po vseh svetovnih odrih ter žanje zaradi svoje sodobne vsebine povsod lepe uspehe. Prepričani smo da bo všeč tudi Trboveljčanom, akoravno so našo gledališko publiko v zadnjem času razvadili z raznimi spevoigrami in operetami cenenega okusa in dvomljive umetniške ter idejne vrednosti.

Igro režira Jože Paternost — v glavnih vlogah pa nastopajo: Mica Biziakova Štefi Suštarjeva, Karlo Malovrh, Robert Plavšak, Franci Jarc in Rajko Bigman, kot novinarka pa Ivi Jarčeva. J. P.

Kino »Svoboda-Center« v Trbovljah (Delavski dom)
bo predvajal v bližnjih dneh odlični ameriški film
»TRAMVAJ POŽELENJE«
Razpored predstav bo razviden z lepakov.

Kino »Svoboda« v Trbovljah II
bo igral prihodnje dni ameriški zabavni film
»NEVIDNI ČLOVEK«
Razpored predstav bo razviden z lepakov

Ameriški film

„Tramvaj Poželenje“

»Rekli so mi, naj se peljem s tramvajem ‚Poželenje‘, potem naj prestopim na tramvaj ‚Pokopališče‘, po šestih križpotjih pa da izstopim na Elizejskih poljanah.« — S tramvajem »Poželenje« se je pripeljala k svoji sestri v predmestju New Orleansa življenjsko razrvana in propadla Blanche. Stella je bila poročena z brutalnim Poljakom Stanleyem Kowalskim. Blanche je iznenadila revščina, v kateri je živela Stella. Zlagala se je, da je prišla na počitnice zaradi živcev, toda Stanley je razkril, da je Blanche imela za seboj precej burno in nemoralno življenje. Ni razumel njene notranje razdvojenosti, njenega divjega poželenja po življenju, po sreči. Hotela je biti dama in čeprav z lažjo in prevaro. Zato je skrivala svojo nečedno preteklost, kakor je skrivala svoje gube na licih in svoja leta starosti. Posluževala se je vsega, da bi le ustvarila o sebi videz dobro vzgojene in poštene ženske. Stanleya ni mogla prevarati. Postal je nasilen, zaničeval in žalil jo je, nazadnje ji je pokazal vrata, svojemu prijatelju Mitchu, ki je bil zaljubljen v Blanche, jo je prikazal v najbolj neprijetni luči. Mitch je zaroko razdrl, Blanche je ostala sama, zvenela, zapuščena, ponižana, izrabljena. Stella se je venomer bala zanjo zaradi živčnih izbruhov, ki jih je kazala. Ko je bila Stella v bolnišnici na porodu, sta ostala doma samá Blanche in Stanley. Nekoč se je Stanley vrnil domov pijan in posilil Blanche. Vse njeno poželenje po uživanju, njena sla po življenju je umrla v divji nasilnosti svaka, ki ga je smrtno sovražila. Posledice niso izostale. Ko se je Stella vrnila z otrokom domov, je Blanche zblaznela in odpeljali so jo v norišnico.

★

Ameriška filmska komedija „Nevidni človek“

DDT-prašek? Kje neki! Duganov detektivski tečaj, ki sta ga v zabavo filmskemu občinstvu absolvirala leta 1951 komika Bud in Lou, preden ju je Hollywood poslal na Mars med atomske lepotice. Praksa izuči človeka, to se je izkazalo tudi pri naših dveh detektivih, ki bi postala rada enakovredna slavnemu mojstru Sherlocku Holmesu. Tommy Nelson, boksar srednje kategorije, je bil obtožen, da je ubil svojega menagerja. Bud in Lou naj ga aretirata in zadevo raziščeta. Ko je Tommy telefoniral svoji zaročenki Heleni, da je srečno ušel iz ječe, sta bila Bud in Lou na konju. Krivca bosta prijela in še zaslužila 5000 dolarjev nagrade. Šla sta s Tommyjem k Heleni in tam spoznala njenega strica dr. Graya, ki je izumil nekakšen serum, da je človek lahko postal neviden.

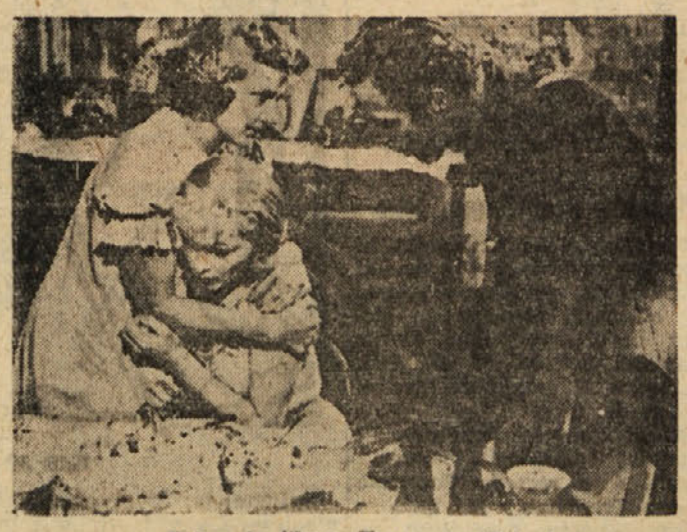

Prizor iz filma »Tramvaj poželenje«

Tommy si je vbrizgal dozo tega seruma v hipu, ko je prišla ponj policija, ker je trdil, da je nedolžen, menagerja pa da je ubil bandit in verižnik Morgan. Privatna detektiva sta bila sedaj v zadregi. Državna policija njune zgodbe o nevidnem človeku ni verjela, Louja so pa imeli za prismojenega in so ga poslali na pregled k psihiatru. Toda Lou je imel »konjske« živce, hipnotiziral je zdravnika in policaje, da so vsi okrog njega spali. Ker je verjel v Tommyjevo nedolžnost, je hotel prijeti pravega morilca. Tommy jima je svetoval, naj se boksata z Rockyjem. Lou je postal boksar, Bud njegov menager, pomagal jima pa bo nevidni Tommy. Lou je postal čez noč slaven. Bližal se je dan velikega srečanja z Morganovim boksarjem. Lou je seveda naglo podrl nasprotnika, tedaj pa se je pokazal pravi morilec. Morgan je zopet napadel menagerja in pri tem ranil z nožem nevidnega Tommyja. Tommy je izgubil precej krvi. Rešila bi ga samo hitra transfuzija in Lou je bil srečen, da je pomagal prijatelju. Toda zdaj se je zmešala kri in je postal tudi Lou neviden. Še o pravem času je prišel dr. Gray s svojim protiserumom. Lou je ostal navaden, viden človek, Tommy tudi živ, zdrav in normalen, da se je lahko poročil s Heleno, razkrinkani morilec je pa romal za rešetke.

F. F. B. 6

„Seveda bom molčal...“

Anthony je na to vprašanje vrtel svojo čašo, preden je prilil whiskyju sodavico. »Dulcie,« je dejal, »ima zame nekaj neznansko prikupnega. Odkar je bila tu, sem opazil, da sem se spremenil. Seveda sem jo poznal že prej, a takrat je bila še otrok.«

»Si se zagledal vanjo?«

S pogledi me je preizkušal in ugotovil, da sem napravil kar najbolj neumen obraz.

»Dulcie je dražesten deklič. Bojim se le, da je nekoliko premlada.«

»Koliko let imaš?«

»Če se ne motim, jih bom imel jeseni štirideset. Ti imaš pred menoj dve leti prednosti. Zato dvigam k tebi svoje oči s spoštovanjem.« Po teh besedah mi je s čašo napil in mi prikimal. Spila sva. »Lahko bi bil njen oče,« je pristavil, nato pa dal prazno čašo na mizo.

»To so stavki, dragi Anthony, s katerimi človek ne vé, kaj naj z njimi počne. Poslušaj: če bi bila Dulcie črne polti, bi bila zamorka. Če jo vzameš, bosta imela čez dvajset let odrasle otroke!«

»Stoj, Gaston, s tem stavkom bi bilo mogoče kaj napraviti!«

»Tudi jaz mislim tako.«

»Samo na čistem si še nisem, če jo ljubim. Stvar pa seveda ni odvisna samo od mene.«

»Če te ima Dulcie rada, se lahko zelo enostavno prepričaš; vprašaj jo v primernem trenutku!«

»Pri svojih letih se ne bi rad osmešil in Dulcie spravil v mučen položaj.«

»Potem ti še preostane, da jo snubiš nemo. Seveda tako, da te bo vseeno razumela.«

Na prvo čašo je spil sedaj sunkovito drugo. Alkohol je opravil svoje: Anthony je postal bolj dovzeten, zgovoren. Razumel sem njegova čustva in opazil, da želi o stvari še govoriti in jaz sem se mu zdel za to primeren človek. Bil sem njegov star prijatelj, a vendar tujec, ki bo spet odpotoval.

»Zdi se mi,« je dejal, »če jutri Dulcie vprašam, ali bi se hotela z menoj poročiti, da bi v to privolila. A ona bi bila najbrž pripravljena vzeti tudi tebe, samo da pride iz neznosnega položaja, v katerem živi. Ne vem, če si sinoči kaj opazil?«

Dasi so bile njegove besede precej nejasne, sem mu prikimal, kajti izgledalo je, da želi govoriti o stvari še dalje.

Tokrat je napravil iz čaše majhen požirek, nato pa nadaljeval: »Eddington je približno star toliko kot midva, a Dulcie je njegova pastorka. Poudarjam: pastorka, ne hči!«

»Se ti blede, Anthony? Kako prideš na tako prismojeno misel?«

»Veš, Gaston, takole je: očim lahko svoji pastorki kupuje lepe obleke in ji prinaša drage parfeme. Sme hoditi z njo tudi z roko v roki na sprehode, kot očim jo lahko objame okrog vratu, jo poljubi in privije k sebi. Toda če pastorka v takem primeru vsa zbegana in prestrašena uide, nato pa na skrivnem pretaka solze — potem, potem, dragi Gaston, pri stvari ni nekaj v redu . .«

Nekaj časa sem molčal in premišljeval, nato pa sem se spomnil razgovora, ki sva ga imela z Dulcie, a kasneje še z Eddingtonom.

»Vidiš, Gaston,« je nadaljeval Anthony, »to me spravlja glede Dulcie v brezupno situacijo. Ženska, ki se potaplja, bo seveda prijela za roko, ki ji jo ponudiš.« Po teh besedah je začel polniti svojo pipo. To je delal s tako pobožnostjo, kakor da bi bil pred oltarjem pri cerkvenem obredu. Ker sem še vedno molčal, me je pogledal in vprašal: »Si me razumel?«

»Popolnoma. Mislim pa vendar, da se motiš. Dulcie je mlado dekle. Morda bi tudi pobegnila od doma. Ne verjamem pa, da bi uslišala Eddingtona ali kogarkoli, ki ga ne ljubi.«

»V svojem življenju,« je rekel Anthony, »sem zaničeval strahopetnost in neumnost. Tudi asketov in idealistov nisem maral. Toda šele Jay Eddington je moral križati moje poti, da sem spoznal, kaj se pravi nekoga sovražiti. Doslej nisem vedel, da je tudi to čustvo v meni. Odkrito, ti povem, Gaston, da bi mogel tega človeka ubiti, ne da bi trenil z očesom!«

»A Eddington je vendar tvoj prijatelj; saj si ga vedno klical z njegovim krstnim imenom?«

»Ni moj prijatelj! Tudi to vem danes. Poslušaj: potreboval sem za ureditev neke zadeve večjo denarno vsoto in prosil Eddingtona, naj proda mojo hišo v Ventnorju. Oprosti mi, prosim, da nisem govoril resnice, ko sem ti pravil, da letos nebova preživela počitnic v moji hiši, ker je pogorela. Eddington je hišo res prodal, a denarja mi do danes ni izplačal. Včeraj sem ga v tej zadevi pobaral. In veš, kaj mi je odgovoril? ‚Daj mi nekaj časa, ker ti trenutno ne morem dati denarja.‘ Nato sem pripomnil, da vendar vé, da denar ravno sedaj potrebujem. On pa je hladnokrvno skomignil z rameni: ‚Nimam ga več, neko luknjo sem z njim zamašil!‘ Pa še nahrulil me je, kot da sem jaz spravil njega v zagato in ne on mene. ‚Ali naj se obesim, mi je zabrusil pod nos, ‚samo zato, da ti bo zavarovalnica lahko izplačala zavarovalnino za menoj?‘«

Spil je svojo čašo in za njim tudi jaz.

»Čuj, Anthony, najino prijateljstvo je že dosti staro. Če mi poveš, koliko potrebuješ . . .«

»Ne, Gaston, zaradi tega ti nisem pripovedoval te zgodbe.«

»Vem, toda . . .«

»Nobenega toda!« Segel je spet po steklenici, a pri natakanju se mu je razlilo nekaj whiskyja. »Najlepša ti hvala! Zadevo bom razčistil sam. Popolnoma sam, z Eddingtonom. In to kaj kmalu!«

Čaša na mizi se mu je prevrnila. Bila je že prazna. Postavil jo je na mizo in si spet natočil. Nato je končal svoje pripovedovanje. Opazil sem, da se ima spet popolnoma v oblasti. Dejal je: »Žal mi je za Edith. Krasna ženska je. Kakšna škoda, da ji je prvi mož umrl!«

Vstal sem in odprl okno. Dim tobaka se je začel valiti proti oknu. Zunaj je bil čist nočni zrak.

Ura na gong na stopnišču je začela biti. Nisem štel udarcev, a doneli so brez konca. Mislim, da je ura bila polnoči.

Ko sem se spet obrnil, je tudi Anthony vstal. Dal mi je roko. »Lahko noč!« je dejal. »Jutri pojdeva na lov, če ti bo všeč. Divji prašiči so počastili z obiskom vrt gospe Gordonove, kjer ima nasajeno repo. Obljubil sem ji maščevanje nad mrcinami.«

»Lahko noč!« sem mu odgovoril. »Dobro se naspi in sanjaj o Dulcie!«

Ko je Anthony odhajal po stopnicah v svojo sobo, se je prijemal za ograjo. Da ni bil pri poslavljanju povsem v formi, se nisem čudil.

Stopil sem spet k oknu, da ga zaprem. Zunaj je bilo temno. Skozi okno je iz sobe uhajal na teraso precej svetel četverokotnik. Zunaj je moral pihati veter, kajti v kronah drevja je šumelo.

Takrat pa sem zaslišal skovikanje sove. Kako čuden, kako človeško tožeč je glas te samotne ptice.

Skovikanje se je ponovilo. Prihajalo je bliže. Mogoče je luč iz sobe privabljala to nočno ptico kot veše? Zaprl sem okno in stopil, da se za trenutek še navžijem čistega zraka, med vrata, ki so držala na teraso. Sova se je spet oglasila. Takrat sem zaprl vrata za seboj, da bi luč iz sobe ne vznemirjala več ptice.

V trenutku, ko so se moje oči nekoliko privadile na temo, se je zgodilo nekaj nepričakovanega. Obstal sem in osupnil: pred seboj sem zagledal prikazen — belo damo — o kateri smo sinoči govorili! . Stala je pod hrastovimi drevesi, od koder je verjetno prihajal glas sove. Izgledalo je, da je prikazen čakala, kdaj bo luč ugasnila.

(Dalje prihodnjič)

Ste jih videli?

Glavna kmetijska dela so končana. Nastopil je čas dolgih jesenskih in zimskih večerov, kjer tudi kmečki človek rad seže po strokovni ali leposlovni knjigi. Letos bo takšno večerno ali nedeljsko branje še posebno zanimivo, kajti Založba »Kmečke knjige« je pred dnevi poklonila naprednim kmečkim gospodarjem, gospodinjam in mladini prav lepo knjižno zbirko, ki je bo vesel vsak ljubitelj lepe knjige na vasi.

Prevsem omenimo *Koledar »Kmečke knjige«*, ki je temelj te zbirke. Urejen je pisano in slikovno bogato, saj je pri vsakem mesečnem koledarju kar šest časovno pomembnih slik. Razen tega so pri vsakem mesecu navedena gibanja sonca in lune, spominski pregovori in ljudske napovedi, kjer je prostor tudi za važne gospodarske zapiske.

Obsežen in pisan je zlasti drugi del koledarja, kjer nam na uvodnem mestu Edvard Kardelj obuja spomin na veličino Borisa Kidriča. Profesor dr. Mirko Rupel nas seznanja s prvo slovensko knjigo, katere 400-letnico smo 1951 proslavili. Prof. M. Topolovec nas prav tako popelje za celo stoletje nazaj ter nam prav lepo osvetli delo priljubljenega ljudskega pisatelja Josipa Jurčiča. Tudi prof. dr. L. Legiša nam toplo naslika »goriškega slavčka« Simona Gregorčiča, ki ki je s svojimi domoljubnimi pesmimi že pred več kot pol stoletja opominjal na nevarnost italijanskega imperializma. Prof. Alfonz Gspan nas seznanja s primorskim pesnikom Srečkom Kosovelom, ki je moral še mlad umreti

V leposlovnem delu koledarja je objavljena cela vrsta kratkih, zanimivih povesti in kmečkih pesmi, med njimi dve dosedaj še neobjavljeni Cankarjevi zgodbi. V koledarju ne manjka poučnih člankov, n. pr. o življenju Eskimov, o slovenskem kmetu v revolucionarnem letu 1848 itd.

Poučno je potovanje skozi zgodovino razvoja človeštva. Še bolj zanimiva so vprašanja naših dni, recimo o mednarodnem sodelovanju v kmetijstvu, o življenju Koroških Slovencev, o prehrambenih vprašanjih na svetu, o nekaterih azijskih deželah in ljudstvih itd.

Pogled v znanstveni svet nam osvetli vprašanje nastanka in razvoja človeka, seznani nas z nastankom rude, z morskimi zakladi itd. Pozornost bodo zbudili članki iz kmetijstva, o kmetijskem zadružništvu, o kemiji v kmetijstvu, o reji telet, o rastlinski hrani, o vrtnarstvu, pulpiranem sadju, ameriškem kmetijstvu, o sladkorju, o preprečavanju slane itd. Prav dober je nasvet, kaj naj beremo, ter pogovor z gospodinjami. Privlačni so zanimivi podatki o naši domovini in drugih deželah, o človeku in prvi pomoči ponesrečencem itd. Dobrodošli bodo nadalje na sedmih straneh nasveti o uporabi raznih domačih zdravil. Seveda v koledarju ne manjkajo važni datumi iz kulturne zgodovine, podatki o poštnih pristojbinah, utežih in merah itd. Med besedilom je mnogo slik, ki pojasnjujejo vsebino člankov. — Ta koledar bo nedvomno vsakemu kmečkemu človeku potreben pomočnik in svetovalec, ki ga bo spremljal vsak dan skozi vse leto.

Travništvo je težko pričakovana knjiga, ki nam bo izpopolnila vrzel v strokovni literaturi za zboljšanje travništva. Priznani kmetijski strokovnjak inž. Gvido Fajdiga nas v tej knjigi seznanja na poljuden in zanimiv način s sestavino in lastnostmi zemlje, z raznimi naprednimi načini sušenja sena, z naravnim in zasajenim travnikom, s pridobivanjem travnega semena, z najbolj razširjenimi vrstami plevela, z njegovimi lastnostmi in načini zatiranja, dalje s hranljivimi vrednostmi raznih krm in krmil ter končno tudi z literaturo o travništvu. Vse to je ponazorjeno z mnogimi podobami. Knjige bodo veseli zlasti naši živinorejci, saj bodo v tem priročniku, ki upošteva najnovejša znanstvena dognanja in praktične izkušnje, dobili dobrega nasvetovalca za zboljšanje našega travništva in s tem posredno tudi živinoreje.

Vremenoslovje za kmečke ljudi. — Nihče ne občuti bol, kot kmet, da je ves uspeh njegovega dela in prizadevanja odvisen od vremena, saj mu suša, moča, toča ali slana lahko poberejo ves pridelek. Zato se vsak kmet trudi, da bi čimbolj spoznal vse skrivnosti vremena, da bi se usposobil v napredovanju vremena in da bi nanj lahko vplival. V tej knjigi, ki je bogata na slikah, pojasnjujeta dr. Vital Manohin in France Slokan v obliki poljudnega razgovora najvažnejša vprašanja s tega področja. Tu so zbrane ljudske izkušnje in izreki o vremenu ter bo tako to malo vremenoslovje prav zanimivo in prijetno branje.

Ljubezen na odoru je zbirka štirih najlepših povesti kmečkega koroškega pisatelja Prežihovega Voranca, ki nas popelje v svojo ožjo domačijo ter nas v lepem knjižnem jeziku seznanja s težkim življenjem kmečkih ljudi, z njihovimi strastmi, čustvi in mišljenji. Prikaže nam naše koroške kmečke ljudi takšne, kot so v resnici. Kmečki človek bo rad posegel po tej knjigi, saj bo v njej marsikje našel tudi sebe.

Ta zanimiva knjižna zbirka stane samo 300 din, sam koledar pa le 190 din. Knjižna zbirka je na razpolago v vseh kmetijskih zadrugah.

V zimskih mesecih bo marsikdo rad segel tudi po drugih kmetijskih in leposlovnih knjigah, ki jih je izdala edina kmetijska založba »Kmečka knjiga« prav zato, da pomaga našemu kmečkemu človeku pri povečanju kmetijske proizvodnje in k izboljšanju njegovega življenja. Čimbolj bomo kupovali take knjige — ki so za svojo vrednost poceni — ter jih prebirali, tem več bomo znali, tem lažje bo naše delo in tudi več cenejših knjig bo lahko izdala zadružna založba »Kmečka knjiga«.

Š. P.

Ljubitelji narave!

Leto se bliža h kraju. Naša društva bodo skoraj polagala obračune svojega enoletnega dela. Kako pa bodo ti obračuni izgledali, je precej odvisno od nas samih. Lepo število nas je, vendar opažamo da je v našem okraju število članstva padlo tako, da je bil leta 1950-51 vsak 12. občan včlanjen v tem društvu, vsaj v Trbovljah, kar približno drži tudi za ostale kraje našega okraja.

Upam, da tega nazadovanja članstva ne bomo dopustili pri tako velikem številu ljubiteljev narave. Mnogi so vpisani pri smučarjih, tabornikih, Počitniški zvezi, pozabili so pa da je njih dolžnost biti tudi član Planinskega društva.

Zato, planinci — še je čas do 15. decembra t. l., da poravnate svoje obveznosti do te lepe, množične organizacije, ki v Sloveniji združuje 56.000 planincev ali v merilu Jugoslavije čez polovico vsega članstva. Članarina je tako majhna, da ni nobena žrtev za posameznika 150 din letno, če je v službenem razmerju, za mladino znaša samo 50 din, za naše pionirje pa le 25 din, kar upamo, da zmore sleherni mladinec ali mladinka, pridni pionirji pa bodo dobili te dinarje pri svojih starših ali pa pri starejšem bratu ali sestri — vplačate pa lahko članarino v društvenih lokalih na sektorju planinskih društev v času, ko njihovi funkcionarji uradujejo. V Trbovljah je ta lokal odprt ob torkih in petkih od 16. do 19. ure in pri Povšetu za PD Trbovlje.

Naj ne bo nobenega ljubitelja narave, ki ne bi svoje dolžnosti do planinske skupnosti izpolnil, dokler je še čas — prihodnje leto pa naj poskuša vsakdo biti med prvimi, če že ne prvi. Enako se uvrstite med naročnike za »Planinski vestnik«, ki izhaja mesečno ter prinaša poleg dveh krasnih planinskih slik še mnogo lepih in poučnih člankov. Vse potrebne informacije lahko dobite pri društvih in starejših planincih.

Tako pripravljeni pa pojdimo na naše vrhove — v naravo, ki nam nudi tisoče nepozabnih doživetij, nam razkazuje svoje lepote in nam budi ljubezen do naše lepe domovine. Ko-Ra.

Opozorilo

Vse pravne in fizične osebe (drž. kmetijska posestva, gospodarske in zadružne organizacije, drž. zavodi in uradi, posamezni državljani i. dr.), ki uporabljajo kakršno koli kmetijsko zemljo, pripadajočo kmetijskemu zemljiškemu skladu splošnega ljudskega premoženja, morajo v smislu 12. člena pravilnika za voditev evidence o kmetijskem zemljiškem skladu splošnega ljudskega premoženja (Ur. list FLRJ štev. 42-355/53) to zemljo priglasiti okrajnemu ljudskamu odboru na čigar območju leži zemlja.

Priglasitve v smislu prejšnjega odstavka je treba opraviti najpozneje v 60 dneh od dneva razglasitve tega pravilnika, t. j. do 21. decembra 1953.

Prav tako so vse pravne in fizične osebe, ki uporabljajo zemljo, pripadajočo kmetijskemu zemljiškemu skladu splošnega ljudskega premoženja, in pa drž. organi, ki izdajo akt (sodbo, odločbo in podobno), s katerim se spremeni sedanje stanje, dolžni sporočiti pristojnemu okrajnemu ljudskemu odboru vse spremembe podatkov v 15 dneh od dneva nastale spremembe.

Posebej naglašamo, da je za opustitev priglasitve po 2. odstavku in opustitev obvestila po 3. odstavku tega opomina predpisana kazen do 10.000 din.

Priglasitev mora obsegati tele podatke: 1. zaporedno številko; 2. številko parcele; 3. številko posestnega lista; 4. vrsto kulture; 5. razred; 6. površino; 7. katastrski dohodek; 8. katastrsko občino; 9. številko zemljiško-knjižnega vložka; 10. naslov za pridobitev in številko odločbe; 11. stavbe in druge objekte (opis in namen); 12. ime koristnika in njegov sedež; 13. podlago za uporabo (n. pr. zakup, odločba ObLO itd.); 14. pripombe.

Priglasitve je nasloviti na Okrajni ljudski odbor Trbovlje, komisija za organizacijo evidence kmetijskega zemljiškega sklada splošnega ljudskega premoženja.

(Iz pisarne tajništva OLO Trbovlje)

Kotiček za pionirje

Nagradni magični kvadrat za pionirje

Andrej Prah, dijak iz Trbovelj II — Golovca št. 7, nam je poslal še spodnji magični kvadrat, ki ga rešite, saj ni težak.

1	2	3	4
2			
3			
4			

Vodoravno in navpično: 1. nočna ptica, 2. vsi ga imajo za neumnega, ker je osat, a vendar je priden, 3. žensko ime, 4. mohamedanski bog.

Črke: AAAA, EE, H, LL, OO, R, SS, VV.

Rešitve nam prinesite ali pa pošljite do sobote, 19. decembra opoldne. Tudi tokrat bo dobil izžrebani pionir ali pa pionirka od našega uredništva lepo knjižno darilo v spomin.

— — —

Rešitev magičnega lika

Na magični lik (trikotnik), ki smo ga priobčili v 48. številki »Zasavskega vestnika«, smo prejeli od naših pionirjev in pionirk neverjetno veliko število pravilnih rešitev, ki se glasi: 1. koruza, 2. omara, 3. raca, 4. ura, 5. za, 6. a.

Strogi žreb je tokrat prisodil nagrado Marjanci Zupančič, učenki 4. b razreda Vodenske šole v Trbovljah, ki naj se zglasi v našem uredništvu, da dobi obljubljeno knjižno darilo v spomin.

Kajuhov odred v Hrastniku je praznoval 29. november

Rojstni dan FLRJ praznujejo pionirji širom po naši domovini. Letošnje praznovanje tega dne smo opravili v Hrastniku še posebno slovesno, saj je poteklo že 10. leto, odkar je 29. november zapisan v zgodovino jugoslovanskih narodov z najsvetlejšimi črkami.

Pionirji osnovne šole v Hrastniku so počastili ta praznik z odrednim zborom in primernim kulturnim sporedom. — O delu odreda je poročala odredna načelnica Herta Šinkovec, učenka 4. a razreda. Odred je med drugim sprejel sklep, da se preimenuje v KAJUHOV ODRED. Kajuhovci se bodo potrudili, da bodo z delom pokazali, da so vredni nositi ime v NOV padlega pesnika Karla Destovnika-Kajuha.

P. Z.

Skrivalnica

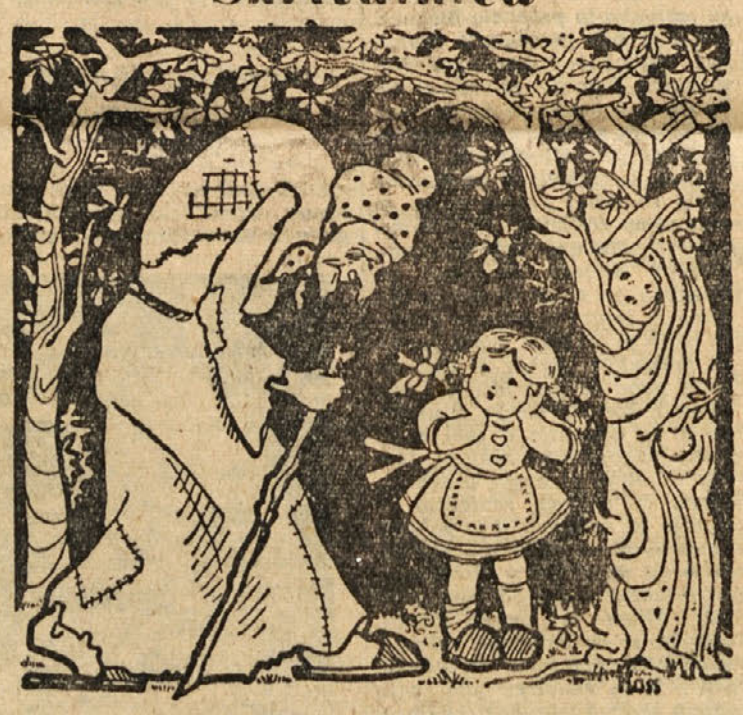

KJE JE JANKO?

Poiščite ga, dragi pionirji in pionirke? Če ga boste našli, porišite Janku hlačke z modrim svinčnikom (ali barvico), suknjič pa z rdečim. Nato izrežite sliko iz časnika in nam jo prinesite ali pa pošljite. — Izžrebani bo dobil od uredništva »Zasavskega vestnika« lepo knjigo v spomin.

Članom in poverjenikom Prešernove družbe

Pričeli smo razpošiljati letošnje zbirke knjig Prešernove družbe. Razpošiljanje bomo predvidoma končali do 12. decembra t. l. Člani dobijo knjige tam, kjer so jih plačali: torej samo pri svojem poverjeniku ali v knjigarni, če so se vpisali v članstvo tam Zaradi premajhnega zanimanja za boljšo vezavo knjig ne bomo vezali.

Poverjeniki! Razdelite knjige brž ko jih prejmete!

Člani, ki do 20. decembra ne bi prejeli knjig, naj povprašajo zanje pri svojih poverjenikih; sporne primere pa sporočite nam.

Tisti, ki se žele še vpisati v članstvo in dobiti letošnjo zbirko knjig, lahko to store pri poverjeniku, ki ima v ta namen nekaj zbirk več, ali v knjigarni ali pa neposredno pri nas. V tem primeru morajo doplačati 25 din za odpravo knjig.

Vse člane vabimo, da se ob prejemu letošnje zbirke vpišejo v članstvo za prihodnje leto. Ob vpisu lahko vsak član plača samo prvi obrok članarine to je 60 din, nato pa najkasneje v 3 mesecih še ostale tri obroke po 60 din.

Pokažite letošnje knjige ter knjižni program za leto 1955 tistim, ki še niso člani naše družbe in jih pridobite da se vpišejo v članstvo Prešernove družbe.

Novi poverjeniki naj nam sporoče svoje naslove, da jim pošljemo potrebne tiskovine in pooblastilo.

Prešernova družba, Ljubljana
Ulica Toneta Tomšiča 9

ŠPORT

Velik kegljaški turnir v Trbovljah

Športno društvo »Rudar« v Trbovljah je pred tedni — kakor smo že poročali — odprl svojo novo, moderno dvostezno kegljišče na stadionu in prireja *v nedeljo, 13. decembra*, velik nagradni kegljaški turnir, ki se ga bodo udeležili poleg kegljaške sekcije »Rudarja«, katera bo nastopila kar z dvema moštvoma, tudi renomirani kegljaški klubi »Železničar« iz Ljubljane, »Kladivar« in »Beton« iz Celja, »Železničar« iz Maribora, nadalje Kranj, razen teh pa še vsi zasavski kegljaški klubi: »Proletarec« iz Zagorja, »Bratstvo« iz Hrastnika, »Svoboda-Retje« iz Trbovelj in še »Vrelec« iz Rog. Slatine.

Zmagovalec na tem turnirju bo dobil pokal Kegljaške zveze Slovenije, drugoplasirano moštvo pa čaka krasna brušena vaza (umetniški izdelek), moštva od tretjega do petega mesta prejmejo lične plakete, ostala moštva pa spominske diplome.

Tekmovanje bo trajalo v nedeljo ves dan. Začetek ob 8. uri zjutraj.

To bo za Trbovlje edinstven dogodek in bodo ljubitelji tega lepega športa imeli priložnost, da vidijo visoko raven slovenskega kegljaškega športa, saj bo na tem turnirju zbrana elita slovenskih kegljačev z našim priznanim mojstrom — svetovnim rekorderjem Likovnikom na čelu.

★

REPREZENTANCA CELJA : REPREZENTANCI ZASAVJA 1:0 (1:0)

V prijateljski nogometni tekmi sta se srečali v nedeljo mladinski moštvi iz Celja in Zasavja. V reprezentanci Zasavja je nastopil kompleten Rudar, z gostom Valterjem Prašnikarjem iz Zagorja. Gostje so bili boljši prvi polčas, dočim je bila domača enajstorica ves drugi del igre v absolutni premoči. Vendar ni bilo strelca. Sodnik ni dobro opravil svoje naloge in je domačine oškodoval najmanj za dve enajstmetrovki.

Za smeh

DIPLOMAT

Mati: »Janezek, povej tovarišu učitelju, da te jutri ne bo v šolo, ker smo dobili dvojčke.«

Sinko: »Ne, mama, rajši bom rekel, da smo dobili enega otroka.«

Mati: »Zakaj pa hočeš lagati?«

Sinko: »Veš, mama, drugega otroka bom prihranil za drugi teden.«

NI SE JI PRIKUPIL

»Gospod, zakaj ste me kar na lepem poljubili? Ali ste pozabili na dolžnosti gentlemena?«

»Oh, ne, gospodična, pozabil sem naočnike.«

RAJŠI PO LATINSKO

»Prosim vas, gospod zdravnik, povejte mi po pravici, kaj mi je. Pa ne po latinsko!«

»Pijanec ste, preveč pijete!«

»Hvala, gospod doktor, samo prosim vas še, če bi mi povedali mojo bolezen še po latinsko, da lahko obvestim svojo ženo.«

EDINI ČLOVEK

Pri izpitu vpraša profesor kandidata:

»Sedaj mi pa še povejte, kaj veste o delovanju vranice?«

»Gospod profesor,« jeclja v zadregi kandidat, »gospod profesor, vedel sem to, a sem popolnoma pozabil.«

»Nesrečnež,« zagrmi nad njim profesor, »edini človek ste bili na svetu, ki je to vedel, in še vi ste pozabili!«

KRATKI VALOVI

»Prosim vas, v vaši trgovini bi rad kupil dober radio aparat, toda na kratke valove. Stanujem namreč v moderni hiši, kjer so sobe zelo majhne...«

Obvestilo

Ker prihajajo na našo upravo še vedno prošnje za razne finančne podpore, akoravno so z uredbo vse podpore ustavljene oz. gredo v sklad plač, sporočamo vsem prizadetim, da jih ne meremo več podeljevati in da na take prošnje v prihodnje ne bomo več odgovarjali.

Okrajno gradbeno podjetje (Ograd) Trbovlje

PREKLIC

Preklicujem neresnične žaljivke, ki sem jih izrekel v kolodvorski gostilni proti Mariji Končina iz Zagorja. — Franc Mrak, Apnenice-Zagorje.

POSTELJO Z VLOŽKOM in posteljno omarico ugodno prodam. Naslov v upravi lista.

PREKLIC

Preklicujem izgubljeni poročni in domovinski list na ime Jože Naglav, Trbovlje — Savinjska cesta 24.

PREKLIC

Preklicujem žaljivko, izrečeno proti Heleni Pušnik iz Trbovelj. — Rezi Laznik, Trbovlje — Opekarna 28.

OJOJ!

Oče čaka na radosten dogodek. Že nekaj ur se sprehaja sem in tja, iz hiše na vrt in spet nazaj...

Na lepem se vrata odpro... Bližajo se koraki... Prikaže se izza ogla zdravnik in mu stisne roko.

»Ali je deček?« vpraša oče neučakano.

»Da, srednji je deček!«

FINANČNI GENIJ

»Očka, povej mi, kaj je pravzaprav finančni genij?«

»Sinko, to je tisti očka, ki zasluži več, kot mama potroši.«

ZA KRATEK ČAS

PRED SODNIJO

Sodnik: »Ali vas nisem že nekje videl?«

Obtoženec: »Da, gospod sodnik, vašo hčerko sem učil petja.«

Sodnik: »Pet let ječe!«

GOSPODARSKE VESTI V KRATKEM

Industrija kmetijskih strojev je v Angliji zelo razvita. Tovarne delajo stalno nove vrste izboljšanih strojev. Izdelujejo tudi več vrst kombajnov. Najnovejša vrsta »Massey-Harris-7800« ima motor za svoj pogon, tako da ne potrebuje traktorja. Letos izdelujejo to vrsto kombajna, ki ima velike prednosti pred starejšimi vrstami, tudi za izvoz.

Nenavadno operacijo so opravili pri biku na Nizozemskem. Bik se je iztrgal z obročka, na katerega je bil priklenjen skozi nosnico. Pri tem si je nosnico nevarno raztrgal in bila je nevarnost, da bo izkrvavel. Na pomoč so priskočili živinozdravniki. Rano se spretno sešili s svileno, precej debelo nitjo. Rana je naglo zarasla, tako da so čez osem dni že izvlekli šive. Čez šest tednov pa so bika spet priklenili na obroček skozi nosnico.

Brejost kobile hitro ugotovijo s poskusom na žabi. V ta namen vbrizgajo žabi — samcu ali samici — seč kobile. Na izločkih žabe doženejo, ali je kobila zabrejila ali ne. Poskuse so delali v Italiji. Brejost je mogoče ugotoviti v 45 do 55 dneh po pripustitvi.

Posledice nezaželenega parjenja pri govedu skušajo preprečevati v Nemčiji; živinorejec se obrne na veterinarja, ki ukrene, da telica povrže v prvih treh mesecih brejosti. Živinorejec je včasih v zadregi, če se telica prezgodaj zabreji, kar se lahko pripeti, če se pase skupaj mlada živina obeh spolov. Prezgodnja brejost slabo vpliva na razvoj telic in telica je v nevarnosti pri telitvi. Škoda pa bi bilo tudi telico zaklati zaradi prezgodnje brejosti. Izkušnje so pokazale, da je nevarnost pogina telice do treh mesecev brejosti zaradi povržbe majhna.

Kako veliko škodo utegne povzročiti veter na nezavarovani rodovitni zemlji, so prav dobro preskusili v Teksasu (Ameriki). Veter odnaša rodovitno prst na površini 418.000 hektarov, kjer pridelujejo predvsem bombaž. Zemljo so začeli varovati s setvijo trave in z neko vrsto prosa.

Doslej največji pridelek orehov na svetu je bil lani; znašal je 154.000 ton. Najbolj se je pridelek povečal v Franciji — za 100 odstotkov — v balkanskih deželah, Italiji in Ameriki.

V gozdni gasilski službi v Kanadi uporabljajo letala. Med požari se gasilci spuščajo z letal s padali blizu ognja. S seboj imajo vse potrebno orodje. Včasih letala dovažajo celo vodo, če se požar razširi na kraju, kjer vode primanjkuje. S helikopterji, z letali, ki lahko letajo tudi skoraj popolnoma v navpični smeri, prenašajo gasilske brizgalne z vodo za gašenje iz višine.